

Skilda föreningsvillkor

Lagskydd för teckenspråket

Att bo och jobba i två länder

**Tidskrift för
SVERIGES DÖVAS
RIKSFÖRBUND
Grundad 1890**

Utgivning 2009

Nr	Manusstopp	Utgivning
3	fre 17 april	to 14 maj
4	fre 22 maj	to 18 juni
5	fre 7 aug	to 3 sept
6	fre 11 sept	to 8 okt
7	fre 16 okt	to 12 nov
8	fre 20 nov	to 17 dec

Prenumeration och adressändring

medlem@sdrf.se
Agneta Skagerstrand, SDR
Box 300, 793 27 Leksand
texttelefon 0247-641 49
fax 0247-151 03
Prenumerationspris 300 kr/år

REDAKTION

Adress

Dövas Tidning, SDR
Förmansv. 2, plan 6
117 43 Stockholm
dovas.tidning@sdrf.se

Ansvärlig utgävlare

Helena Fremnell Ståhl

Chefredaktör

Åsa Möller
asa.moller@sdrf.se
taltelefon/SMS: 0708 40 45 41

Reportrar

Tomas Lagergren, Örebro
tomas.lagergren@sdrf.se
3G-mobil 0735 130199

Niclas Martinsson
niclas.martinsson@sdrf.se
3G-mobil 0738 333060

Frilansreportrar

Lennart Tjärnström
lennart.tjarnstrom@sdrf.se
texttelefon: 08-649 71 03
3G-mobil 0735 009769

Layout

Åsa Möller

Annonser

Bokas och lämnas till
Björn Holmberg
Box 70, 548 22 Hova
telefon 0506-351 26
fax 0506-301 67
sdrannons@sdrf.se
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till redaktionen

Upplaga: 5800 ex
Tryck: Hedemora Tryck
ISSN 1402-1978

sid 11

sid 25

sid 4

sid 18

sid 12

sid 9

Innehåll

OMSLAG: ANITA BRODD-JOHANSSON, ANN-CHRISTIN LARSSON OCH ERIC LITTORIN, TROLLHÄTTANS DÖVFÖRENING.
FOTO: TOMAS LAGERGREN

4 *En dag på jobbet: Hon bor i Sverige och jobbar i Danmark*

7 *Domaren fick JO-kritik – ”ingripandet mot teckentolkarna ej motiverat”*

7 *Nya språklagen reglerar rätten till teckenspråk*

9 *Niclas Björkstrand: ”Därför har jag slutat på SVT”*

9 *ENKÄTEN: Inför SDRs kongress 2009*

10 *DT synar dövföreningarnas verklighet 2009*

12 *Visuella Filmgalan 2009: Olycksbådande film vann flest priser*

14 *Rialto i Vårgårda - Sveriges mest dövvänliga biograf*

16 *Indiske Sujit drömmer om en döv Gandhi*

18 *Peter samlar frimärken med dövmotiv från hela världen*

19 *”Deafhood” – motvikt till ”dövhet”*

21 *Deaftubiana – pärlor från Youtube*

23 *FÖRBUND & FÖRENING: Frågor och svar kring det nya Intranätet*

24 *INSÄNDARE: ”En fantastisk teaterupplevelse”*

25 *Gåvor och diplomregn när Borås DF firade 100-årsjubiléum*

26 *DEBATT: ”Visst finns vi kvar om tio år!”*

30 *KRÖNIKA: Sverige – ett framtida Indien i miniformat?*

Vi har ett händelserikt år framför oss!

2009 blir ett händelserikt år då både SDR, SDU och SDI har kongress eller stämma. Svenskt teckenspråk får en starkare ställning motsvarande minoritetsspråken i språklagen. Örebro utmärker sig genom att Dövidrottsspelet sker i Örebro i vår och Dövas dag äger rum i Örebro i höst.

Nytt folk tar över rodret i SDR vid kongressen i Leksand i juni. Generationsväxlingen ger en föräning om nya vindar, och vem vet vad de innebär?

Det finns fortfarande ett visst motstånd i dövrörelsen mot CI-utvecklingen. Motståndet är berättigat anser jag, eftersom CI-kliniker inte informerar föräldrar om det positiva med att alla döva och hörselskadade barn och barn med CI får svenskt teckenspråk från början och på så sätt, parallellt med talstimulans, får en bättre språkutveckling.

Det är ett problem att hörselvården och CI-kliniker informerar olika om betydelsen av teckenspråk för barnets språkutveckling. Hörande föräldrar får inte information om vikten av att få teckenspråk tidigt, och att teckenspråket är grundläggande och nödvändigt för döva och hörselskadade barns språkutveckling.

Det är ett känt faktum att tecken stimulerar hörande barns talspråkutveckling. Varför förvägras döva och hörselskadade barn den ökade chans till positiv språkutveckling som teckenspråk tidigt innebär?

Döva och hörselskadade barn med teckenspråkiga döva föräldrar får naturligt teckenspråket som första

språk och föräldrarna behöver ingen ytterligare information om det.

Är det verkligen rimligt att hörselvården och CI-kliniker ger helt olika information till hörande föräldrar och döva föräldrar? Är det inte missvisande? Tjänstefel? Det blir ju som ett lotteri för de döva barnen, där den med döva föräldrar vinner. De barnen drar vinstlotten och får teckenspråk tidigt parallellt med talstimulans, medan de med hörande föräldrar får nitlotten, vilket betyder att föräldrarna inte informeras och inte rekommenderas att ge barnet svenskt teckenspråk!

SDR anser att det är så viktigt att alla döva och hörselskadade barn får rätt till teckenspråk tidigt att vi har skrivit in det i handlingsprogrammet som vi lägger fram till kongressen. Vi anser att alla döva och hörselskadade barns rätt att få teckenspråk tidigt ska regleras i lag.

Jag vill uppmana alla föräldrar att uppmärksamma den här frågan och lyfta fram den hos er dövförening eller DHB. Vi ska gemensamt se till att bevara och värna om det svenska teckenspråket. Ingen förälder ska chansa på att deras döva eller hörselskadade barn klarar sig utan teckenspråk. Alla döva och hörselskadade barn ska få teckenspråk tidigt. Det vill jag ska genomsyra det nya SDR.

Med varma hälsningar till er alla!

OLA LUNDSTRÖM, STYRELSELEDAMOT SDR

SDR hemsida: www.sdrf.se
E-post: sdr@sdrf.se

SDR Stockholm
Adress:
SDR, Förmansvägen 2, plan 6
117 43 Stockholm
Tel. vxl: 08 442 14 61
Texttel. vxl: 08 442 14 60
Fax: 08 442 14 99

SDR Leksand
Adress:
SDR, Box 300
793 27 Leksand
Tel. vxl: 0247-641 00
Texttel. vxl: 0247-641 01
Fax: 0247-151 03

Förbundsordförande
Lars-Åke Wikström
law@sdrf.se
Texttel. 08 442 14 63
3G-mobil 0735 033349

Informationschef
Helena Fremnell Ståhl
hfs@sdrf.se
Tel. 0247 64147
Tel. (tal/SMS) 070 215 46 33

Generalsekreterare
Tord Lind
tord.lind@sdrf.se
Texttelefon 08-4421480
Mobil/SMS 0738 371794

Material till Slingan
slingan@sdrf.se
Telefax 0247-151 03

Bli stödmedlem
medlem@sdrf.se

Försäljningsavdelning
shop@sdrf.se
Taltelefon 0247-140 65
Texttelefon 0247-100 24
Fax 0247-141 35

Sveriges Dövas Pensionärsförbund
karl-erik.karlsson@sdrf.se
Texttelefon 08-89 44 23

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Texttelefon 08-442 14 96
Fax 08-442 14 97
sdu@sdrf.se

Västansviks Folkhögskola
Box 300, 793 27 Leksand
Texttelefon 0247-641 01
Taltelefon 0247-641 00
Fax 0247-101 65
www.sdrf.se/vv

SDR plusgiro: 90 00 24-1

Namn: Anette Ulrika Örlegård.

Ålder: 42.

Yrke: Cyklande brevbärare.

Familj: Två döttrar.

Fritidsintressen: Familj, vänner, poker, idrottsklubben Scania (Anette är ordförande där) och träning.

Läser: "Sommarbarn" av Katerina Janouch.

Styrka: Öppen, snäll och positiv.

Svaghet: Ibland för snäll.

Motto: Fånga dagen (carpe diem).

EN DAG PÅ JOBBET MED...

...ANETTE ÖRLEGÅRD

Öresundsbron. Anette njuter av utsikten på resan över Öresundsbron mellan Malmö och Köpenhamn.

Hon bor i Sverige och jobbar i Danmark

Anette Örlegård bor i Malmö och arbetar som cyklande brevbärare på andra sidan Öresund. Ett jobb som innebär tusentals trappsteg och femton rasade kilon. Postutdelningen har gett henne ett i dubbel bemärkelse rikare liv.

05.30 Malmö är fortfarande mörkt så här tidigt på morgonen. Inne i stationshallen märks ännu ingen rusning. Anette Örlegård stiger ombord på det tåg som ska ta henne till Köpenhamn.

Resan tar drygt tjugo minuter, en stund som hon uppskattar. Hon kan koppla av och läsa eller bara tänka. Nu har hon kollegan Alex Stensholm som sällskap, dansk bosatt i Malmö.

– Inga problem att vakna tidigt, säger hon.

När klockvisaren slår sex, stiger de av vid stationen Kastrup. En stor internationell flygplats ligger precis utanför. Där är det liv och rörelse – helt annat

än på Malmöstationen. Uniformsklädda flygvärdinnor och piloter passerar.

Anette Örlegård och hennes arbetskamrat byter till metro och fortsätter till Lergravsparken. Drygt en kvart senare är de framme vid postterminalen i området Amager.

06.35 Anette Örlegård håller upp kaffe.

– Det är alltid det första jag gör när jag anländer till jobbet på morgonen, säger hon och ler.

Hon får veta att hon har blivit tilldelad distriktet 333 som kanske är den längsta rundan. Hon är fastanställd men har valt att inte alltid ha samma distributionsområde. För annars hade det varit lite trist. Varje dag väntar därför lite spänning. Hon vet aldrig var hon ska dela ut post. Postmästaren kallar alla medarbetare till möte. Teckenspråkstolken, som är med mellan halv sju och nio, översätter till danskt teckenspråk. Anette förstår oftast. Om det hakar upp sig, hjälper Alex Stensholm till. Han kan både danskt och svenskt teckenspråk. Siffror på danskt

►► Forts. på nästa sida

Trappor. Tusentals trappsteg bra för konditionen.

Tidig morgon.

På väg mot jobbet tillsammans med kollegan Alex Stensholm.

Lunchrast.
Anette äter helst utomhus.

Hon bor i ... ▶▶▶ Forts.från föreg. sida

teckenspråk har hon lite svårt för; ett exempel är att 52 blir 25.

Postmästaren berättar att lagen om postboxar från och med 1 januari 2010 gör att arbetet måste organiseras om samtidigt som mängden post minskar. Rundorna blir snabbare – brevbärarna slipper ju springa i trapphusen. Några uppsägningar tros dock inte vänta, säger postmästaren. Sedan går alla tillbaka till sina hyllor och stoppar brev i rätt fack. En man har shorts.

– Jag väntar med att bära shorts tills det är minst tio plusgrader, säger Anette Örlegård.

9.35 Anette tar fram svarta väskor och går till sin cykel. Den är försedd med en stor låda framför styret.

– Jag kör en limousincykel, skämtar hon om sin så kallade Christianiacykel.

De första stoppen är både små och stora företag. Ibland lägger hon posten i brevlådor. Ibland stiger hon in och ger brev och paket personligen. Anette tycker om möten med människor.

I Amager bor ett flertal döva som hon ibland stöter på. Ganska snart stannar hon utanför MC-klubben Hells Angels. För henne är det inte så märkligt. Bara ytterligare en adress.

– En brevbärare måste ha bra ordningssinne, vara fysiskt stark och samarbetsvillig. Ett bra lokalsinne är också viktigt, säger Anette, som kan Amager nästan utan och innan.

12.50 Anette pustar ut. Efter företagsrundan var hon i en rad hyreshus, som innebar mycket mer spring än på företagen. Hon går in i en mataffär och köper en banan, yoghurt, en chokladbit och en colaflaska. Sedan sätter hon sig på en cylinderliknande sten och äter. Lunchrasten intas ofta ute.

– Sedan jag började här 2007, har jag gått ner 15 kilo. Jag känner mig betydligt piggare och lyckligt lottad som får en massa frisk luft och motion på köpet, säger hon.

Hittills har hon inte fått några fysiska arbetsskador. Hon förebygger genom att styrketräna och simma. Efter 20 minuters lunchrast fortsätter hon med hyreshusen. I några av dem finns postboxar. Hon är tacksam för dem.

14.30 Anette är tillbaka i postterminalen och efterbehandlar post som fått stå kvar i lådan på grund av att adressater flyttat.

15.00 Anette stämplar ut med hjälp av sin jobbmobiltelefon. Den här dagen har varit ovanligt lång. Det var mer post än normalt. Hon tar sig tillbaka till Malmö. Öresundsbron ses från dess bästa sida i dagsljus. Hon njuter av utsikten medan tåget färdas på bron som förbinder Danmark och Sverige.

Arbetsrätten skiljer sig åt mellan de båda grannländerna. I Danmark finns något som kallas flexicurity. Det är både lättare att få jobb, men också att få sparken. Dessutom får arbetslösa generös ersättning.

– En fördel med ett sådant system är att det gör att man som arbetstagare skärper sig om man vill behålla jobbet, tycker Anette Örlegård.

Låda på cykeln. "Limousincykel", skämtar Anette om sitt arbetsfordon.

Löneläget i Danmark är högre än i Sverige. Nu är den svenska kronan försvagad. Anette tjänar flera tusenlappar mer per månad än vad motsvarande postanställda gör i Sverige.

– Jag har inte ett drömjobb, men inte heller ett dåligt. Det som är så bra är att jag kan ha en rik fritid, eftersom jag ofta slutar tidigt, säger hon.

Pendlingen tar drygt 40 minuter från dörr till dörr trots att den sker mellan två olika länder.

Anette Örlegård sökte jobbet som brevbärare på egen hand. Sedan blev hon kallad till intervju. Resten var, som det heter, historia.

– Jag rekommenderar andra som funderar på att jobba i Danmark att ta chansen. Det finns många jobb att välja på. Danska och danskt teckenspråk är inte så svårt att lära sig, säger hon.

15.50 Tillbaka i Malmö. Anette Örlegård cyklar till sin lägenhet.

– Jag har aldrig dåligt samvete när jag kommer hem efter jobbet och är lat, säger Anette Örlegård och ler.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Postterminalen. Här sorterar posten.

SDR:s tolkkampanj är avslutad, men frågan lever vidare. Nu tar Dövas Tidning en titt på våra grannländers tolksystem. Först ut kommer Danmark.

Många privata tolkföretag i Danmark

Döva danskar kan få 20 timmars tolkning – i veckan – på sina arbetsplatser. Därutöver kan de även välja vilken vardagstolk de vill ha. Allt har dock inte fungerat smärtfritt.

Vardagstolkningen i Danmark har varit kantad av problem. Två gånger sedan 2006 tog pengarna slut. Senast var i april förra året. Chockvågor sändes genom landet. Döva fick inte vardagstolk alls. Sedan kom verksamheten igång igen i begränsad omfattning. En lista på tillåtna tolkområden togs fram och blev etappvis utökad. I februari i år kom en glad nyhet. Ännu fler områden öppnades för tolkning. Det danska dövförbundet (DDL) är dock inte riktigt nöjt utan vill jobba för att döva ska få tolk till alla områden. I dag kan en döv dansk till exempel ha tolk i en trafikskola, dock högst tre gånger, eller i en mödragrupp, men inte inom alternativ medicin. En annan begränsning som DDL inte är förtjust i, är att döva får ha tolk till privata tillställningar, som t.ex. en familjefest, i max fem timmar.

Först till kvarn

Döva kan önska sig vilken tolk de vill ha och beställa direkt hos någon av de 37 anslutna tolkförmedlingarna. Något som visat sig vara populärt är tolkportalen. Om det inte spelar någon roll vem som tolkar, kan en brukare välja att skicka en beställning på internet så att alla tolkförmedlingar i en region kan se den. Först till kvarn gäller.

– Flera tolkbrukare har sagt att de gärna vill se att databasen också ska gälla andra områden än vardagstolkning, säger Anette Gramstrup, projekt-

ledare för Det sociale tolkeprojektet.

Vardagstolkningen är bara en liten del av det danska tolksystemet. Det sociale tolkeprojektet beviljar bara tolkuppdrag som inte redan är betalda eller ska betalas av offentliga myndigheter. I Danmark finns något som heter sektoransvarsprincip. Till exempel är det sjukhus, statliga universitet, rättegångar och arbetsförmedlingar som ska stå för tolkkostnaderna. Privata skolor är precis som i Sverige en lucka.

Inget bestämt belopp

Döva anställda kan få bidrag av så kallade jobbcener i sina kommuner för tolkning på arbetsmarknaden. Något bestämt belopp finns inte. Huvudregeln är att en arbetare kan få tolk i genomsnitt 20 timmar i veckan till kurser, arbetsplatsaktiviteter och liknande. Det kan även bli mer än 20 timmar. Ett exempel är en döv egenföretagare som fått tolk upp till 37 timmar i veckan. Bristen på tolkar kan dock vara ett hinder.

– Det är ett mycket bra system som jag tror att vi kan stolta över. Det är dock inte många döva som utnyttjar det timantalet (20), säger Grete Jensen, avdelningschef vid Center for døve.

Länge har Center for døve, som i dag erbjuder omfattande service till döva, haft monopol på tolkmarknaden. I dag finns många privata tolkföretag som drivs i vinstsyfte och som i princip har sina egna prioriteringar. Intjäningen på ett enskilt uppdrag kan, enligt DDL, väga tungt.

DDL räknar med att de i mars ska ha släppt en rapport på tolkområdet. Den går att ladda ner via www.deaf.dk.

NICLAS MARTINSSON

Hallå där...

... Fridolin Warburg, grafiker, IT-tekniker och IT-lärare, bosatt i Taastrup utanför Köpenhamn.

Hur ofta beställer du tolk?

– Kanske i genomsnitt två-fem gånger om året till olika skol- och familjeaktiviteter. Annars beställer jag en del i samband med mitt jobb.

• **Hur ofta får du tolk?**

– Jag har bara fått avslag en gång. Det var till min

sons föräldramöte i skolan. Då hittade skolan och jag på en annan lösning.

• **Hur tycker du att det danska tolksystemet fungerar?**

– Dåligt. Det borde bara finnas ett enda nummer dit man kan ringa eller sms:a och beställa tolk och få en bekräftelse med detsamma. Offentliga instanser vet inget om att beställa tolk. Där har vi tolkbrukare ett stort problem. Vi får ofta ordna tolk själva. Det finns också för många privata tolkföretag som är där för att tjäna pengar. Jag saknar ett sätt att samla alla tolkar så att man kan styra det hela bättre.

NICLAS MARTINSSON

JO-anmäl domare fick kritik:

Ingripandet mot teckentolkarna ej motiverat

Chefsjustitieombudsmannen Mats Melin tog sig an Lars-Gunnar Möllefors anmälan till JO angående händelsen (se DT 1-09) där hans tolkklass blev kränkt som åhörare i tingsrätten. Nu har beslutet kommit – ärendet avslutas, men domaren Staffan Rydholm fick kritik från högsta ort.

Staffan Rydholm själv säger till JO att om han vetat att förhandlingarna skett med teckenspråkstolkning hade han låtit tolkarna vara med, men placerat dem på en plats där det varit "mindre" störande. Och han säger att han

talat med tolkarna efteråt och fått intrycket att det var uppkärlat.

JO, Mats Melin, anser att domaren Staffan Rydholm förtjänade kritik för sitt hanterande av situationen, men går inte vidare med anmälan, utan avslutar ärendet.

Lars-Gunnar Möllefors är missnöjd med beslutet:

– Ja, det var inget bra beslut tycker jag... Mycket märkligt med två helt olika synvinklar. Att ärendet avslutas, känns som att mina rättigheter tynar bort.

TOMAS LAGERGREN

JO, Mats Melin, skriver följande i sitt beslut:

"Den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. Det allmänna ska verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och motverka diskriminering av människor på grund av bl.a. funktionshinder (1 kap. 2 § regeringsformen).

En förhandling vid domstol ska som huvudregel vara offentlig, 5 kap. 1 § första stycket rättegångsbalansen (RB). Detta innebär bl.a. att var och en har rätt att vara närvarande vid förhandlingen som åhörare. Vidare gäller att en förhandling i domstol ska vara muntlig, se 43 kap. 5 § och 46 kap. 5 § RB.

Det sistnämnda innebär, för att rättigheten att vara närvarande vid en förhandling som åhörare ska ha något värde och egentligt innehåll för den som är beroende av teckenspråk för sin kommunikation, att det måste vara möjligt för denne att få medta en teckenspråkstolk till förhandlingen. Därmed inte sagt att domstolen är skyldig att tillhandahålla teckenspråkstolkning eller annan tolkning till åhörare."

Språklagspropositionen till riksdagen – beslut väntas i maj

Så ska rätten till teckenspråk regleras i lagen

Det är behovet av kommunikation som bör styra vem som ska ha möjlighet att lära sig teckenspråket, inte bara funktionsnedsättningen. Fler personer kan därför vara i behov av att få tillgång till teckenspråket.

Det skriver regeringen i sitt förslag till ny språklag, "Språk för alla", som bland annat tar upp teckenspråkets ställning i Sverige. Propositionen har nu lämnats till riksdagen.

Språklagen befäster svenskan som huvudspråk i Sverige. Idag finns inga bestämmelser som reglerar svenska språkets status. Språklagen är alltså en ny lag med nya bestämmelser som också befäster minoritetsspråkets ställning samt det svenska teckenspråket.

Tre grupper

Enligt regeringens förslag finns tre grupper som bör få möjlighet att lära sig, utveckla och använda teckenspråket.

- Den första gruppen är självklar. Det är personer som är döva, dövblinda, hörselskadade, vuxendöva och personer med språkstörning.

- Den andra gruppen utgörs av de närmast anhöriga till teckenspråkiga, men också föräldrar och syskon. Till denna kategori bör man enligt förslaget dessutom räkna in minderåriga barn med teckenspråkiga föräldrar. Även vuxna barn till föräldrar som drabbats av hörselnedsättning kan komma att räknas in i gruppen.

- Den tredje gruppen vidgar ytterligare behovet. Här talar man om personer som har en stark personlig anknytning till teckenspråkiga och därför är viktig för hans eller hennes behov av kommunikation.

Ett exempel är far- och morföräldrar som är viktiga för ett teckenspråkigt barn. Ett annat exempel är personer som lever ihop med någon som drabbats av dövhet eller hörselnedsättning, där finns ett stort behov av kunskaper i teckenspråk.

Beslut i maj

Riksdagen kommer, enligt preliminärt schema, att ha debatt om propositionen den 18 maj i år. Två dagar senare väntas beslutet tas.

Propositionen kan läsas i sin helhet på regeringens hemsida: <http://www.regeringen.se/sb/d/8339>

Utdrag ur propositionen:

"Det allmänna har ett särskilt ansvar att skydda och främja det svenska teckenspråket. Alla som är döva, hörselskadade eller av andra skäl har behov av teckenspråk ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda teckenspråket."

Döva i handbojor skapade debatt i Danmark

■ Fyra unga döva elever vid Nyborgsskolen på ön Fyn greps av polisen efter upplöpp i början av mars. En av de anhängarna berättade att han var bakbunden och inte fick

teckna. Han blev inte heller upplyst om sina rättigheter på sitt eget språk. Danska dövförbundet, DDL, och ungdomsdövförbundet, DDU, är upprörda. De anser att händelsen var mycket allvarlig och likställd med att tejpa fast en hörandes mun.

Problemen i skolan är enligt DDU

inte nya. Elever har en tid saknat teckenspråkskompetens hos sin personal. Gripandet orsakade debatt i Danmark.

Läs mer: blog.deaf.dk/dovebladet/

Elever stämmer skola för sexuellt våld

■ 52 före detta elever vid den kanadensiska dövskolan i Saskatchewan har stämt provinsen för fysisk misshandel och sexuella övergrepp som enligt dem ska ha pågått mellan 1931 och 1991. Skolan var ett internat. Offren berättade att utövarna ofta var äldre elever och ibland också personal som straffade dem när de försökte använda teckenspråk för att få hjälp, skriver The Canadian Press.

Södertörn startar CODA-tolkutbildning

■ Södertörns folkhögskola startar i höst en tolkutbildning för hörande barn till döva föräldrar, så kallade CODA. Efterfrågan har enligt biträdande rektor Anna Hein varit stor. Många CODA har enligt henne ett flytande teckenspråk men som kanske inte alltid fungerar i formella sammanhang. Då kan de ges undervisning i detta. Tanken med utbildningen är bland annat att tillvarata erfarenheter. Anna Hein ser inte något problem med att utbildningen bara är öppen för CODA.

NICLAS MARTINSSON

Döva Fatima utvisas till Libanon

32-åriga Fatima Bakawi bor i Hörby tillsammans med sin brors familj. Hon flydde från hemlandet Libanon 2006 då Israel anföll landet och hennes mamma, som hon bodde tillsammans med, dog.

Fatima tog sin tillflykt till brodern i Sverige. Nu ska hon utvisas. Enligt uppgift i Kvällsposten har Migrationsverket beslutat om avvisning och ärendet är färdigprövat.

Fatima har ständiga magproblem och läkaren Stefan Bodetoft, som hjälper henne gratis med behandlingar, är upprörd. Fatima jobbade deltid i hemlandet. Utan mamman kommer hon att få svårt att försörja sig. En 32-årig kvinna som har svårt att försörja sig själv hamnar lätt i prostitution, säger Stefan Bodetoft.

Fatima själv gråter för det mesta:

– Jag tänker på det hela tiden, kan inte sova, säger hon till Kvällsposten.

Svägerskan Sonia Tarchiche är orolig för henne. Hon vet inte hur Fatima ska klara sig själv.

– Jag måste följa med henne till doktorn, köpa kläder, laga mat. Hon behöver oss och vi vill gärna ta hand om henne.

TOMAS LAGERGREN

ANNONSER

Genom vårt utbildningskoncept ger vi varje person goda förutsättningar att, själv och tillsammans med andra, skapa en meningsfull utveckling och delaktighet i samhällslivet.

MOT NYA MÖJLIGHETER

I AUGUSTI 2009 öppnar Mo Gård Folkhögskola i Skåne. Skolan ligger i Åkarp, mellan Malmö och Lund. Du tar dig enkelt till skolan med buss eller tåg. Skolan är utrustad med anpassade lokaler och teknik.

MO GÅRD FOLKHÖGSKOLA vänder sig i första hand till dig som kommunicerar på teckenspråk eller använder andra alternativa kommunikationsformer. Utbildningen är individuellt anpassad och du kan välja att läsa på hel- eller deltid. Studierna sker i lugn takt och i små grupper och du har möjlighet att få stöd utefter dina behov. Du kan själv välja vilken inriktning eller vilka ämnen du vill läsa.

UTBILDNINGEN är studiemedelsberättigad och för att söka till skolan måste du ha fyllt 18 år.

För ansökan ring 0122-248 00, Texttelefon 0122-248 80, SMS 073-033 43 00 eller besök www.mogard.se

Mo Gård Folkhögskola
Box 76 | 612 22 Finspång
Telefon: 0122-248 00 | Texttelefon: 0122-248 80
E-post: info@mogard.fhsk.se | www.mogard.se

Hallå där...

Niclas Björkstrand, populär f.d. programledare i SVT...

”En dröm som jag har är att teckenspråket finns och syns överallt. Tänk om man kunde få all information på teckenspråk – vilken frihet!”

• Varför har du slutat på SVT?

– Ja, det har varit 14 roliga år på Dövas TV som det hette först och senare SVT. Anledningen till att jag slutar på SVT är för att jag kände att jag ville göra nåt i egen regi, jag ville utmana mig själv. Jag vill jobba med något som ger mer service åt alla dom, inklusive mig själv, som vill ha eller behöver information på teckenspråk. Ute i samhället är det en stor brist på information som är översatt till teckenspråk.

• Du har ju varit verksam inom televisionen i drygt 14 år. Det är en lång tid. Kommer du inte att sakna jobbet där?

– Visst kommer jag att sakna mitt gamla jobb och mina arbetskamrater. Jag kände att jag saknade dom på en gång jag slutat. Man är van att veta vad som händer under en arbetsdag. Det är antingen nyheter som ska berättas i rutan eller via webben. Arbetskamraterna har varit väldigt viktiga för mig. Som egen företagare ser dagarna lite annorlunda ut.

• I så fall, vad kommer du att sakna mest? Några roliga minnen att berätta för oss tittare?

– Ja, vad jag kommer att sakna mest? Det är mycket roligt som hänt. Det har varit många utmaningar under årens lopp, jag har kämpat för att få fler teckenspråksprogram i TV och med att försöka höja kvaliteten på teckenspråket i nyheterna. Vad jag kommer att sakna mest – det är en svår fråga? På sätt och vis tror jag att jag kommer att sakna allt.

– Några roliga minnen, ja det är svårt och välja några när man har så många. Tiden med Teckenlådan (1995-2002) var kul. Att jobba med Busan, världens mest hopplösa och underbaraste hund, har varit helt galet! Under inspelningarna av serierna Sommarliv, Vildmarksliv och Lantliv hade vi väldigt kul även

om det var långa dagar och många tagningar.

Tiden på Nyhetstecken (2002-2009) var en tid av förändringar, det var mycket som hände under de åren. Det som var roligast under den tiden var nog att Nyhetstecken övergick till att direktsändas. Sen gjorde vi några akuta direktsändningar i samband med tsunamin, en tragisk händelse som fick oss att tänka till ordentligt. Och sen blev det några lite mer planerade sändningar i anslutning till valvakan.

Det uppstod en rolig situation i samband med ett Öppet hus vi hade, vi sände direkt från tv-huset den gången. Programledarna, Johan Kankkonen och Elisabeth Ulfsparré gick ut för att fråga folket vad det var som fick dom att komma till Västankviken denna dag. De valde att gå fram till en man som fanns på plats. Han svarade att han kom till Tv-huset eftersom hans svärson jobbade där. Det var alltså min svärfar de intervjuat i direktsändning. Lustigt att de valde ut just honom av alla dom som var där.

• Vad gör du nu och vilka planer har du för framtiden?

– Jag har startat ett företag tillsammans med min fru MiaMaria, där jag i huvudsak ska jobba med översättning från svensk text till teckenspråk, det kan röra sig om vad som helst men i första hand hemsidor. MiaMaria kommer att jobba med bland annat tolkning. Det finns många hemsidor som inte har översatt sin information till teckenspråk och detta är nåt som jag vill jobba med. Det är en utmaning för mig att jobba i egen regi och vi får se vad framtiden har planerat för mig.

En dröm som jag har är att teckenspråket finns och syns överallt. Tänk om man kunde få all information på teckenspråk – vilken frihet!

ÅM

• Vilka tycker du är de viktigaste frågorna inför SDR:s kongress 2009?

Enkäten

Inför SDRs kongress 2009

NICLAS MARTINSSON

Nico Seyffart, utbildare, 32 år, Örtofta:

■ Vi måste fortsätta kämpa för teckenspråket. Jag menar inte Deafpower utan snarare bättre samspel mellan döva och övriga parter. Många vet inte om vår lilla värld och förstår inte riktigt varför vi inte vill förlora vår dövidentitet. Informationsarbete är viktigt!

Nina Jansson, 33 år, teckenspråkslärare, Kristianstad:

■ – En viktig fråga är att SDR ska kämpa för att öka antalet tolkar och förbättra deras kvalitet.

Marcus Richter, 36 år, lärare, Göteborg

■ – Jag tror att det är viktigt att försöka hitta nya former av mötesplatser för att locka unga medlemmar. Vad vill dagens ungdom? Ska vi behålla begreppet ”döv” eller kan vi vidga vår syn till att gälla teckenspråkiga i föreningslivet?

Lisegård Johansson, 71 år, pensionär, Malmö

■ – Jag vill att TV-textningen ska öka, till exempel VM, OS och Sydnytt. Nu känner jag att jag missar en del. För mig fungerar textningen bättre än tolkrutan. I övrigt hoppas jag att SDR:s anställda får fortsätta jobba kvar.

Den ena trollar – den andra drar ett tungt lass:

Dövföreningarnas verklighet 2009

Livet för döva kan te sig ganska godtycklig. Det beror på var du bor.

– Ja, när det gäller tolkservice. Vissa landsting har mer resurser än andra eller så har de bättre förståelse för dövas behov, tänker ni.

Men så enkelt är det inte. En dövförenings situation kan också vara godtycklig. Föreningens överlevnad kan hänga på kommunernas generositet och förståelse för dess samhällsnytta och funktion som en social oas för döva.

DT har besökt två dövföreningar, Örebro och Trollhättan, för att se hur skillnaderna kan se ut mellan olika dövföreningar i landet.

I Trollhättan har man tur – politikerna har förstått att de kan vinna på att ha en välmående dövförening i sin kommun. I dövstaden Örebro är det betydligt tuffare.

TOMAS LAGERGREN

Anita Brodd-Johansson, Trollhättans DF.

Kenny Åkesson, DF Örebro.

TROLLHÄTTANS DF: Antal medlemmar 167
Antal anställda 3

Fr.v. Anita Brodd-Johansson, Ann-Christin Larsson och Eric Littorin, samtliga anställda på kansliet i Trollhättans DF.

Sälja tjänster – ett överlevnadsknep för Trollhättans dövförening

Trollhättans Dövförening bildades så sent som 1955. Föreningen hade 167 medlemmar vid årsskiftet. I Trollhättan har man en dövskola på armlängds avstånd – Vänerskolan i Vänersborg, som ligger 12 kilometer bort. Men det är inte det som gör Trollhättan unikt. Det är den generösa kommunen som är unik.

En del föreningar har anställda i sina dövföreningar. Det är inget konstigt med det. Men Trollhättan, med sin storlek (167 medlemmar) har tre anställda och en sommaranläggning, Öresjögården. Det är unikt idag. Örebro har inte råd med någon anställd och sommarstället är sålt för över trettio år sedan.

De tre anställda på kansliet i Trollhättan är Anita Brodd-Johansson, Ann-Christin Larsson och Eric Littorin. De jobbar i den nya lokalen som är belägen i Gamla Folkets Hus lokaler mitt i stan. Frågan som man måste ställa blir: Hur har föreningen råd med tre anställda?

Anita Brodd-Johansson ser först allvarig ut, men ler pillemariskt:

– Vi trollar! Anita och brister ut i skratt, nöjd över sin vits. Sen återgår vi till det normala: Nej, skämt åsido. Vi har en generös kommun och vi säljer tjänster. Bland annat gör vi hembesök till döva äldre och har kurser i teckenspråk för olika grupper.

Alla anställda har nittio procent i lönebidrag och de resterande tio procenten betalas av kommunen.

– Dessutom får vi sjuttio procent i lokalhyra – oavsett hyra. De tjänster vi säljer täcker de resterande trettio procenten. Utöver det har vi ett medlemslotteri där medlemmarna betalar 20 kronor per lott, berättar Anita.

Hälften går till föreningen och hälften går till vinsterna. Man får in 40.000 kronor om året, varav hälften går till föreningen som vinst och resten går till lotterivinsterna.

Trollhättan DF tar socialt ansvar

De ordnar bland annat informationsträffar där t ex skatteverket kommer och håller föredrag. Sedvanliga aktiviteter som pensionsträffar och pubaftnar finns givetvis med på agendan. Anita berättar för DT att ungefär en tredjedel av föreningens medlemmar är pensionärer. Det kommer inte så många unga till föreningen – anledningen är ganska enkel enligt Anita:

– Det finns inga jobb till ungdomarna idag, säger Anita och tänker på situationen i finanskrisens osäkra kölvatten med SAAB och Volvo, som är stora arbetsgivare i staden.

►►► Forts. på nästa sida

ÖREBRO DF: Antal medlemmar 388 Antal anställda 0

Sälja tjänster...

►► Forts. från föreg. sida

– Ändå har det kommit lite fler unga hit sedan vi flyttade in i den nya lokalen. Hoppas de fortsätter komma hit.

Öresjögården, går den bra?

– Nja, där har vi lite svårt att täcka kostnaderna. Vi tar ett år i taget. De flesta gäster är döva men det händer att förskolor och andra hyr stugan över någon natt då och då, berättar Anita.

Bra dialog med politikerna

En viktig del i att driva en dövförening är kontakten med myndigheterna. I Trollhättan har man en bra dialog och relation med politiker och myndigheter. Där går döva till dövföreningen om de behöver hjälp med något.

– Här har vi inga med alkohol- och drogproblem. Om någon mår dåligt så tar vi upp det och ser till att de får kontakt med rätt ställe som t.ex. sociala förvaltningen eller dövteamet.

Där tar föreningen lite av kommunens jobb, det sociala ansvaret:

– Vi sysslar nog mycket mer med medlemservice än andra gör, VGDL* tar mycket av vårt intressepolitiska arbete i regionen.

Men ändå är det viktigt att ha en regelbunden kontakt med politiker på alla nivåer, ända upp till riksdagsnivå, betonar Anita.

Det är den andan som tidigare trollhätteprofilen Leif Kroon byggt upp under många år. Han är en person som många döva i stan har mycket att tacka för, betonar hon:

– Han lärde mig mycket under de femton år vi jobbade tillsammans. Nu jobbar jag i hans anda.

Anita tror på föreningens framtid.

– Det finns en del unga här och en eventuell framtidslösning är att bjuda in hörselskadade som kan teckenspråk här i stan – de har ingen egen lokal. Det kanske kan locka några medlemmar, funderar Anita.

TEXT & FOTO: TOMAS LAGERGREN

*VGDL – Västra Götalands Dövas Länsförbund

Tungt lass dras av styrelsen i Örebro

När DT styr kosan till Örebro ser det helt annorlunda ut än i Trollhättan:

Dövstaden Örebro har allt från förskola till gymnasieskola.

Föreningen i Örebro fyller 100 år i år. Dessutom arrangerar man Dövas Dag i höst. Allt detta till trots, har man ingen anställd.

Föreningens sommarställe såldes för över trettio år sedan. Man har just flyttat till en ny lokal efter några månader utan lokal. Lokalen är belägen lite västerut om stan och de hyr den av Teckenbro Media AB.

Styrelsen drar ett tungt lass. Kommunen hänvisar föreningen att använda Brukarhuset* ute i Mellringe, som ligger i utkanten av Örebro. Där har föreningen sitt kontor, men planen är att man vill flytta ut till lokalen de fått på Ånstagatan som ligger närmare stan.

• Hur ser då ekonomin ut?

– DFÖ:s ekonomi under 2008 granskas just nu av föreningens revisorer så i dagsläget har jag svårt att redogöra för hur bra eller dålig vår ekonomi är. Troligen har vi budgetunderskott för år 2008. Vi har dock fått in kapital för år 2009 i form av fondpengar och andra intäkter så vi har pengar för verksamhetsåret 2009, som blir ett händelserikt år för Örebro, säger Kenny Åkesson, föreningens ordförande.

Han berättar om den nya lokalen. Att den har större möjligheter än den förra.

• Hur ska ni finansiera den?

– Den nya lokalen är dyrare i hyra men vi ska finansiera det med ett medlemslotteri.

Några planer på att anställa någon finns inte i Örebro idag.

– Lokalen prioriteras först idag.

• Du har berättat i en tidigare intervju med DT i höstas att kommunen inte förstått era behov. Vad menas?

– De har inte förstått våra behov av att ha en lokal som kan användas till våra sektioner, till exempel. Inte bara som ett "rum" – vi har en massa aktiviteter.

Örebro får ingenting alls i lokalbidrag. Kenny ser frågande ut när DT frågar om det.

Kenny Åkesson, ordförande i Örebro DF.

– Lokalbidrag? Nej, vi får inget.

Samarbetet med företaget Teckenbro Media AB (och Insamlingsstiftelsen De Dövas Vål) går ut på att de hyr ut lokalen till föreningen. Och de hjälper till vid stora arrangemang som Visuellt Filmgala t.ex.

– De korrekturläser även vår medlems-tidning, Månadsbladet. I gengäld får de annonsplatser inne i tidningen, berättar Kenny för DT.

Föreningen har ingen regional förening som tar det intressepolitiska arbetet. Det är styrelsen som får ta hand om nästan allt. Kenny tycker det inte är så bra.

– Vi har pratat om att styrelsen ska arbeta intressepolitiskt medan det finns arbetsgrupper som gör andra saker åt föreningen. Som det ser ut idag är det omöjligt att bara satsa på intressepolitik.

Ett annat problem Kenny nämner är att de intressepolitiska mötena sker på dagtid och de i styrelsen har sina arbeten att gå till.

• Hur ser du på föreningens framtid?

– Ljust, trots allt. För medlemmarna har en lokal att gå till nu. Och den har stora möjligheter, avslutar Kenny Åkesson.

TEXT & FOTO: TOMAS LAGERGREN

*Brukarhuset = en byggnad ute i stadsdelen Mellringe där handikapporganisationerna finns samlade under ett tak.

Accident-gänget jublade över storvinsten. Från vänster: Staffan Hellström, Viktor Sharapo och Mikael Öhlund.

Glada och stolta skådespelare, Tomas Lagergren, känd från Dövas Tidning, och Brian Duffy.

Vinnarna med utdrag ur juryns motivering

Bästa film: Epilogen – "Genomtänkt och välgjord"

Bästa kameraman: Mikael Öhlund (Accident) –

"Fascinerande och djärvt"

Bästa huvudroll: Tomas Lagergren (Epilogen) –

"Genuint, äkta och trovärdigt"

Bästa biroll: Brian Duffy (The Guest) – "En genomträngande blick"

Bästa specialeffekt: The Accident – "En skön twist"

Bästa regissör: Mikael Öhlund (Accident) – "Tydlig konstnärlig ton"

Bästa redigering: Mikael Öhlund (Accident) – "Frisk, kreativ och djärv"

Bästa utländska film: The Guest – "Spännande film med mycket känslor"

Publikens favorit: Accident
Bidragen: A Little Competition Between the Two Boys, Accident, Epilogen, Författarna, Headlineless, The Guest, The Quarterfoil, The World Today, Ulla och Werewolf

Visuella filmgalan 2009

Olycksbådande film vann flest priser

Årets Visuella filmgala gör mer än skäl för sitt namn. Utöver synen stimulerades även andra sinnen som känsel och smak. Filmen Accident vann storslam – hela fem statyetter.

Någon popcornlukt fanns inte när tio filmer visades i den rödklädda salen på biografen Roxy i Örebro. Rullarna, både svenska och utländska, var relativt breda genremässigt. Nästan ingen vibration märktes.

Dagen därpå startade galan, till skillnad från gårdagen, med en hög bas. Medan värdparet Alexandra Royal och Patrik Kristensson välkomnade 140 festdeltagare, stod nio vinnarstatyetter i bakgrunden och glittrade. En efter en delades ut. Mikael Öhlund fick gå till scenen fem gånger för att motta priser.

– Vi vill närma oss Hollywood-nivån så mycket vi kan, sade han, som tillsammans med sitt team gjort filmen Accident.

En annan film som knep två priser var Epilogen. I denna fanns närbilder på teckenspråk. T. ex. visades

bara tecknande händer utan att ansiktet syntes.

– Det är en oundviklig utveckling. Tittaren behöver inte se allt. Bara en munrörelse eller en blick kan förklara allt, sade Erik Akervall.

Brian Duffy från Skottland sprudlade av glädje när han mottog priset för bästa biroll i filmen The Guest. Han hoppas att svenska filmmakare sprider sina verk till andra länder.

– Ett tips är brittiska film- och TV-festivalen Deaffest som äger rum i november, sade han.

Skaldjursmoussetårta, stekt kycklingfilé med potatiskaka och tårta stod på menyn. Underhållning bjöds i form av show och musikvideor. Projektledaren Josephine Willing var mycket nöjd med arrangementet. Drygt 450 personer kom och tittade på filmerna under torsdagen och fredagen.

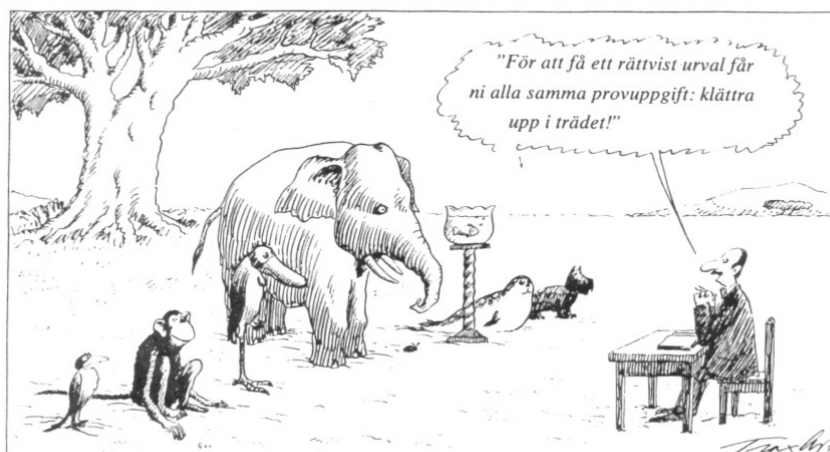
– Tanken med galan är att uppmuntra ungdomar att göra filmer, sade hon, som hoppas på en ännu mer spektakulär gala nästa gång.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Värdparet Alexandra Royal och Patrik Kristensson.

Hur går sorteringen till i våra skolor?
"All animals are equal, but some animals are more equal than others", skriver George Orwell i Djurfarmen...

Klart för SVT-flytt

Eva Hamilton.

■ Nu är det helt klart. Flytten av SVT:s teckenspråkiga produktion från Leksand till Falun kan börja.

Det är 29 anställda som berörs, varav 10 döva. Flytten börjar i april/maj och kommer att genomföras successivt. Först ut blir nyheter och samhälle och i juni är det dags för redaktionerna för barn- och ungdomsprogrammen Pi och Byss. Resten av barnredaktionen samt ledningen, kommer att flytta efter i slutet av 2009, uppger SVT:s VD Eva Hamilton.

Döva asylsökande till Västervik

■ Nu ska döva och hörselskadade asylsökande få möjlighet att först lära sig svenskt teckenspråk innan Migrationsverket utreder deras asylskäl. Detta för att underlätta utredningarna, som hittills försvårats av att kommunikationen med hjälp av svenska teckenpråkstolkar inte fungerat.

I ett treårigt projekt, kommer nu ett samordnat mottagande att erbjudas de asylsökande flyktingarna på Västerviks folkhögskola, där de alltså bl.a. får lära sig det svenska teckenpråket. Den som sedan beviljats uppehållstillstånd, kan där efter fortsätta sina studier på skolan.

ANNONSER

Workshop i KAT-kittet

Kognitiv Affektiv Träning

Ett kommunikationshjälpmedel
Konkret - Visuellt - Tydligt

- 30-31 maj Jönköping
- 16-17 april Göteborg
- 4 - 5 maj Falun
- 7 - 8 maj Malmö
- 7 - 8 maj Stockholm
- 4 - 5 juni Luleå

KAT-kittet

- är ett visualiserat samtalsstöd avsett att användas i samtal med barn, ungdomar och vuxna.
- hjälper till att sätta ord på känslor och upplevelser.
- stödjer kommunikation vid autismspektrumtillstånd eller andra neuropsykiatriska funktionsnedsättningar men också i andra samtal.
- kan användas också till döva eller de som inte har något tal.
- förskrivet som kommunikationshjälpmedel.

För ytterligare information besök vår hemsida

www.cortexutbildning.se

Då och då kommer vi att föra in notiser och kommentarer om händelser i dövvärlden från 1970-talet och framåt. Lennart Tjärnström har gjort en djupdykning i SDR:s tidningsarkiv och vaskat fram intressant material från svunna årtionden om både stort och smått. Trevlig läsning, önskar DT:s red.

Saxat ur SDR-Kontakt

I slutet av 70-talet blir SDR:s intressepolitiska arbete allt intensivare. I långa tunga artiklar i SDR - Kontakt (nuvarande Dövas Tidning) poängteras dövas rätt till utbildning på teckenspråk. Fler döva utbildar sig till förskolelärare.

Vad är dövmedvetande? Frågan diskuteras av både äldre och yngre, och leder till att allt fler blir medvetna om sig själva som döva.

Handikappersättning till döva och gravt hörselskadade kommer till stånd och prov med textning i Text-TV startar.

LENNART TJÄRNSTRÖM

1975

I juli flyttade SDR:s huvudkontor från källarlokal i Borlänge till friare höjder på Carlborgsons gård i Leksand.

6 öre per medborgare

1975 kostade tolkhjälpen ungefär 500.000 kronor i hela landet per år. Tillsammans hade tolkhjälpen tolkat åt döva 6000 gånger. Det betydde en kostnad på 6 öre per svenska medborgare.

1,5 miljoner döva i Indien

En döv man från Tyskland, Richard Fohler, har rest runt i Indien och Bangladesh. Han har besökt dövskolor och dövföreningar. Han rapporterade efter sin resa att det finns ca 1.5 miljoner döva i Indien. Ungefär 60 procent av dem kan inte läsa och skriva.

SDR föreslår teatergrupp för döva

SDR:s informationssekreterare Beata Lundström har skrivit ett förslag om en fast teater för döva. Det förslaget har SDR lämnat in till handikapputredningen att ta ställning till.

Klart med handikappersättning

Alla döva och gravt hörselskadade har rätt till handikapperättning efter den 1 juli.

1976

Eget förbund

Nu har Sveriges döva pensionärer ett eget förbund. Det bildades i Leksand den 9 och 10 augusti. Förbundet fick också en interimstyrelse, som ska arbeta fram förslag på stadgar före årsskiftet. I styrelsen ingår Erik Sträng, Stockholm, Nils Rahm, Partille, Oskar Glans, Malmö. Suppleanter är Greta Andersson, Norrahammar och Bertil Lundgren, Kungsängen.

Kultur åt alla

Onsdagen den 25 augusti var en stor dag för döva, synskadade och dövblinda. Över 2000 personer hade samlas i Humlegården för att klockan 18.00 tåga i väg genom Stockholms centrala gator. På plakat kunde man läsa: "Vi vill ha teckenspråk i dövskolorna", "Bättre stöd till dövföreningarna", "Erkänn dövas sakkunskap", "TV-nytt på teckenspråk varje dag", "Egen teatergrupp för döva", "Låt TV-fonen bli dövas telefon".

►► Forts. på nästa sida

Saxat ur SDR-Kontakt

►► Forts.från föreg. sida

Nu ska Riis säljas

Nu ska dövas semesterhem i Värmland, Riis herrgård säljas. Riis framtid har diskuterats i många år. Huset är gammalt och omodernt och dåligt. Man har funnerat på att renovera det. Men även med en reparation på en halv miljon, så skulle det fortfarande ha dålig standard.

Aldrig hänt tidigare

– Bengt-Olof Mattson och hans medarbetare i handikapputredningen har gjort något som vi döva aldrig tidigare har upplevt. När de skulle föreslå åtgärder så kom de först och frågade om hur vi ville ha det. Något sådant har aldrig hänt från myndigheternas sida tidigare. Det sa Lars Kruth när Bengt-Olof Mattson på årsstämman blev vald till SDR:s nye förbundsordförande.

SDR informerar dövlärare

Oralismen är inte död än, men den ska dö!

– Vi döva har alltid upplevt hur hörande har diskuterat våra problem. Hörandes problem har vi inte fått veta något om. Därför är det inte så konstigt att många döva tror att alla hörande är ofelbara och problemfria, sade Lars-Åke Wikström.

– Det är inte svårare att lära sig dövas språk än att lära sig t ex engelska. När vi tycker att dövas språk är svårt att avläsa så beror det på att vi inte kan språket, sade Brita Bergman.

1978

Tyst teater visade...

...Samuel Becketts pjäs "I väntan på Godot" på flera platser i landet.

400 döva demonstrerade

Den 22 april samlades flera tusen människor till en stordemonstration för allas rätt till arbete i Stockholm. Arrangör var HCK och DHR. Omkring 400 döva deltog i demonstrationen. De bar plakat med texten "Låt döva bli dövlärare", och "Erkänn dövas sakkunskap".

1979

Första kvinnliga dövrästen

Sverige har fått sin allra första kvinnliga präst för döva. Anne Wikner heter hon, som skrivit ett litet stycke svensk kyrkohistoria.

Döv styrelseordförande i SDR

Till ny styrelseordförande i SDR efter Harry Fredriksson valdes Karl-Erik Karlsson. Han hade skolat in sig för sitt jobb i dövföreningen och i HCK.

Text-TV

En grupp på Sveriges Television arbetar med ett försök med text-TV. Några döva och några hörselskadade i Stockholm, Östergötland och Skaraborgs län har fått TV-apparater som kan ta emot den särskilda text som text TV-apparater gör.

Ulf Liljenbäck, ägare till Sveriges mest dövvänliga biograf.

På Rialto accepteras text på svenska filmer

Teckenspråkstolken och biografägaren Ulf Liljenbäck i Vårgårda äger Sveriges mest dövvänliga biograf – Rialto. Han är den första som ber om textade versioner av svenska filmer. Han skulle visa dom hela tiden, om han hade möjlighet. Men hans goda vilja räcker inte – trots att tekniken finns redan nu: Det behövs pengar.

Ulf tar emot DT och visar runt. Det känns som åka tillbaka till 50-60-talet när vi kliver in i biografen. Det är en charmig liten gammal biograf, som även fungerat som Folkets Hus. I maskinrummet står en rejäl projektor som genom åren sett många filmer. Man känner av tidens tand när man står där med Ulf. Det var mest en slump att han fick en biograf:

– Jag drömde om att äga en fastighet. En dag gick jag ute med min son och såg en lapp uppställd här på torget att folkets hus var till salu.

Ulf gick dit direkt.

– Efter en titt inne ville jag köpa fastigheten och biografen följde med i köpet. De ville inte städa, säger Ulf och ler.

Renovera salongen

På den vägen är det. Och han har en anställd maskinist, Lars, som sköter det mesta kring biografen. För att kunna driva bion krävs att alla i Vårgårda går på bio en gång om året – då är kostnaderna täckta. Ifjol hade de minusresultat. Men Ulf har planer:

Han berättar om tankarna på att renovera salongen och bygga lägenhe-

ter bakom biografen. Men dessa planer är ännu bara på idéstadiet.

• Då blir du hyresvärd, biografägare och tolk?

– Ja, det är tänkt så, ler Ulf.

Som teckenspråkstolk känner han till dövas önskan om att få text på sina svenska filmer, och han har jobbat för att få in textade kopior till Rialto. Men riktigt så enkelt är det inte alltid.

– Jag trodde först att alla bolag hade textade kopior, men så var det inte. De måste söka pengar för det hos SFI (se separat artikel sid 14, DT:s anm).

– Men i alla fall, jag vill visa svenska filmer med text. Jag tycker inte att det stör, absolut inte.

Uppskattat av äldre

Ulf funderar på att dra igång en enkät hos sin egen publik. De får lägga in färgade lappar och säga sin mening om text på svensk film. En röd lapp är "dåligt", en grön "bra". En vit betyder "vet inte". Men så vitt han vet har ingen klagat. Tvärtom.

– Det har kommit fram folk som sagt att det är bra. De förstår att det behövs för döva och hörselskadade. Äldre uppskattar det också, berättar Ulf. ►

Ulf Liljenbäck framför projektorn i biografens maskinrum.

► När filmen *Arn* visades kom det döva från hela Västergötland till lilla Vårgårda. De kom och umgicks innan filmen visades, sen blev det lite efter-snack innan alla åkte hem.

– Det var trevligt! Vårgårda ligger ganska centralt här i regionen, de flesta har en timmes resa hit, berättar Ulf.

– Annars har det inte kommit så många döva hit.

Ulf pekar på tillgången på 35 millimeters rullar som en del av problemet:

– Det finns bara en eller två kopior. När *Arn* visades fanns det bara två rullar med text.

Det innebär att filmerna roterar i landet och bara visas under en begränsad tid på olika orter.

Stieg Larssons berömda bok "Män som hatar kvinnor" har blivit film,

och Ulf skulle visa filmen lagom till premiären. Men han tvingades lämna återbud till de döva som bokade biljett. Bolaget som gjorde textningen hade fått tekniska problem och kunde inte leverera i tid.

– Det är inte bra. De hade lovat det för längesedan och så meddelar de att det inte kommer någon textkopia till premiären, säger Ulf som förstår att döva blir besvikna.

Han sätter ett större hopp till digitaliseringen av biograferna. Där är möjligheterna för att få text överallt större, menar han.

– Då kan man välja vid vilken visning man vill ha text påslagen.

Frågan är inte när, det beror på den goda viljan. Vilket Ulf Liljenbäck redan har.

Hallå där... Svenska Filminstitutet

Hur går det till när ni textar filmer?

Svenska Filminstitutet beslutar om vilka filmer som får text i våra biografier. SFI bedömer filmens potential, om de tror att den kommer att ses av en stor publik eller inte. De filmer som bedöms få en större publik får undertexter.

Tomas Johansson handlägger de ansökningar om textningsstöd från filmbolagen som inkommer till SFI. Stödet omfattar även bland annat syntolkning av filmer för synskadade. Han berättar för DT att det är begränsade medel de rör sig med.

– Det är precis som med de flesta kulturstöd, projekten är fler än pengarna räcker till. Vi försöker göra det bästa av det stöd vi får. Det är kulturdepartementet som delar ut dessa pengar.

• Hur stor budget har ni?

– Fram till ifjol hade vi en budget på 1,4 miljoner om året. Men i år fick vi en höjd budget – till 1,7 miljoner.

Digitaliseringen dröjer

Ett sjuttiofem biografer har digitaliserats. Det är framför allt biografer som hör till Föreningen Folkets hus och parker. De flesta biografer kör fortfarande 35 millimeters filmer. De svenska filmer som beviljats textningsstöd har hittills varit på 35 mm-film. De textade filmkopiorna roterar runtom i landet, oftast rör det sig om 1-2 textade kopior per film. Det innebär att döva får vänta på den textade versionen på sin ort, om den alls når dit. Digitaliseringen öppnar för nya möjligheter.

– Det stämmer att det kommer att bli billigare och lättare att förse biograferna med svensk film med text när de kör digitalt. Dessutom kan samma filmkopia visas både med och utan textning påslagen säger Tomas.

• När genomförs det?

– SFI kommer att se över möjligheterna att ge stöd till digitalisering av biografer. Kulturdepartementets hållning har än så länge varit att digitaliseringen ska styras av marknadskrafterna. Det är alltså inte Filminstitutet ensamt som ska sätta igång digitaliseringen.

– En sådan process kommer att bli dyr. SF Bio, den största biografkedjan, har hittills valt att avvakta med att digitalisera sina biografer. Bland annat vill man vänta och se om priserna på den digitala utrustningen kommer att sjunka.

Digitaliseringen av biograferna påbörjas alltså inte förrän de stora biografkedjorna är redo för en sådan process.

TOMAS LAGERGREN

TEXT & FOTO: TOMAS LAGERGREN

Sujit Sahasrabudhe vill minska orättvisorna i Indien.
I mångmiljonstaden Bombay, Sujits hemvist, är avståndet
mellan fattiga och rika inte långt geografiskt.
Men standardmässigt och kulturellt är det milslångt.

Sujit drömmar om en döv Gandhi*

En tempelaltare övervakar drygt tio döva ungdomar i en relativt tom kafeteria. Alla takfläktar snurrar inte. Bara ett fåtal bord är upptagna. Vid ena väggen övar fem personer. De tre förstnämnda ska vara kor på låtsas, den fjärde bonde och den femte... Den sistnämnda är än så länge hemlig. Av den första kon får bonden mjölk. Det gör honom belåten. Han fortsätter med den andra kon. Det vita flytande innehållet i hinken stiger ännu mer. Nu kommer turen till den tredje som har vaksamma blickar. Kon vägrar släppa på sina juver. Någon kommer och förklarar för bonden att kon är döv och att han därför inte kan säga "Mjölk, tack!". Tecknet för mjölk måste först vara inlärt. Ganska snart är den döva kon samarbetsvillig och ler muntert.

– Pjäsen är en indisk version av den berömda dövhistorien om en skogshuggare som till sist är tvungen att kalla på en tolk för att kunna fälla det döva trädet, berättar Sujit Sahasrabudhe som regisserar föreställningen.

►► Forts. på nästa sida

INDIEN

Antal invånare:

1.186.200.000

Yta: 3.288.000 km² (drygt sju gånger större än Sverige)

Statsskick: Republik, förbundsstat

Huvudstad: New Delhi.

Läs- och skrivkunnighet: 60,5%

BNP: 1.040 US dollar per invånare (Sverige: 55.620)

Källa: Utrikespolitiska institutet

►► Forts.från föreg. sida

Kon är helig för hinduerna som utgör den största religionen i Indien. De fem ungdomarna improviserar inför en stor festlighet där uppträdanden bland annat står på schemat. Sujit lämnar platsen och promenerar. Han går vant sicksackande i den livliga trafiken där rickshawar* och bilförare letar efter minsta lucka för att kunna ta sig fram.

– Se upp, där ligger en död råtta! varnar Sujit medan han på trottoaren fortsätter prata om sitt jobb.

Till vardags arbetar han som teckenspråkslärare med huvudansvar för fyra teckenspråksinstitutioner i Indien. Det indiska teckenspråket är ungt på pappret – bara åtta år gammalt. Tidigare flöt kommunikationen bara på utan att indierna tänkte på vilket teckenspråk de egentligen använde. 2001 beslöt regeringen i Delhi att ge bidrag så att det indiska teckenspråket kunde utvecklas. En av hjärnorna bakom utvecklingen är Sujit själv. Han utbildar blivande teckenspråkslärare och tolkar. Till officiell status har det indiska teckenspråket lång resa kvar.

Sujit ringer på dörren. Ovanför honom tänds en lampa. När den släcks, får han stiga in. Den tekniska uppfinningen skvallrar om att en döv familj bor i huset. På villans tak arrangeras en fest för en av familjens två söner, Bilal. Han är nyss hemkommen från Gallaudet*-universitetet i Washington DC, där han studerar. Tävlingar anordnas. Vi är minst tjugo personer som slåss om första platsen. Lekarna påminner om de som vi har i Sverige. Ett exempel är att ringen ska rullas från den ena personens sugrör till den andras. Sujit koras till vinnare minst två gånger.

– Mitt hem är en lägenhet. Den här stora villan går inte att jämföra med den. Men vem bestämmer vad som är lyxigt? Allt handlar ju om vilka perspektiv man har, säger Sujit.

Dagen därpå sitter Sujit i folkträngseln på den

stora järnvägsstationen, CST, och ritar människor och hundar som passerar honom, på tomma ytor i en papperstidning. På första sidan gör sig Indiens "11 september" fortfarande påmint. I november förra året slog terrorister till och dödade urskillningslöst människor som oturligt hamnade på fel ställe vid fel tidpunkt. Sujit hade tur. Han var bara en timme från att eventuellt bli ett av dödsoffren på centralstationen. Han var på en vernissage och valde att tacka nej till en middag med bekanta från konstutställningen. Istället ville han åka hem och lägga sig i skaplig tid.

– Chocken var naturligtvis där när jag väl hemma öppnade datorn och läste om terrorattackerna på nätet.

I dag är han inte rädd. Ingen idé att vara det, tycker han. Livet går vidare. Då kan ju ske överallt, inte bara i Indien. Det som däremot gör honom ilsken, är orättvisor. I Bombay finns ett otal barntiggarer och ett av världens största slumområden. Indien sägs vara världens största demokrati. Ändå är fattiga enligt honom många gånger bortglömda. Massmorden i november förra året är ett exempel – västerlänningar som dödades på lyxhotellet Taj Mahal och på det berömda caféet Leopold rönte större uppmärksamhet än tidigare terrordåd, till exempel på pendeltåg där mestadels vanliga indier färdades.

Sujit drömmer om en döv Gandhi. Någon som radikalt kan förbättra situationen för döva i Indien. Han vill se en utbyggd tolkservice, det indiska teckenspråket erkänt och som något självklart i landets drygt 500 dövsolor, fler självständiga döva som inte behöver hjälp av andra och större tolerans bland hörande gentemot döva.

– Vägen dit är lång, säger han.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Namn: Sujit Sahasrabudhe.

Ålder: 30.

Familj: Döva föräldrar och en döv storebror.

Yrke: Teckenspråkslärare.

Styrka: Flexibel kommunikation.

Svaghet: Svårt att säga nej.

Hobby: Vandring, simning och matlagning.

Favoritmat: Italiensk, kin-sesisk och indisk.

Läser: Tidningar.

Motto: Ändra människorna, inte världen.

* Rickshaw – motorcykel med ett passagerarutrymme bak som används som en sorts taxi.

* Gallaudet – världens största universitet för teckenspråkiga.

* Gandhi – en indisk frihetskämpe (1869-1948) som förespråkade ickevåld.

Terence Parkin är enligt Peter Niemelä den första levande döva personen som är avbildad på ett frimärke. Han är en sydafrikansk simmare som vunnit en rad medaljer i både Deaflympics och OS för hörande. Frammärket är från 2001.

Peter Niemeläs favorit. 1985 fyllde det danska dövförbundet, DDL, 50 år. Tecknet "D" står för både Danmark och döv. Så vitt Peter Niemelä vet, är DDL det enda dövförbundet i världen som lyckats kvalificera sig för frimärke.

Intressant, anser Peter Niemelä. Den tyska dövundervisningen fyllde 200 år 1978. Då stark oralism rådde i landet, var det motsägelsefullt att teckenspråk var med på frimärkesbilden.

Det äldsta frimärket Peter Niemelä har i sin samling. Frammärket är tryckt 1931 i Holland och är en del i serien Specialundervisning. Bilden föreställer oralism.

Frimärket har punktskrift så blinda kan känna på pappret. HK står för dövblinda Helen Keller och är från 1980, då hon skulle ha fyllt 100 år (hon dog 1968). Peter har också frimärkesbilder på henne från andra länder som Indien och Mauritius.

Peter samlar frimärken från hela världen

Peter Niemelä visar en del av sin stora samling.

Peter Niemelä har över 110 frimärken. Och de har inte vilka motiv som helst. Varenda tryckt pappersbit har döv- eller teckenspråksanknytning.

Frimärkessamlandet började lite av en slump. När Peter Niemelä skrev jubiléumsboken "Länge leve Døvania", fann han en del sidohistorier som inte hade med sport att göra. Døvania är en idrottsklubb för döva i Köpenhamn som år 2004 fyllde 100 år. En av upptäckterna handlade om döva i militären, en annan om döva fångar. Och så den om frimärken. Han hittade ett som kom från den andra världskongressen för döva i Zagreb 1955. Då bestämde han sig för att börja leta efter frimärken från jordens alla hörn.

– Jag är fascinerad av att varje frimärke har en historia bakom sig, säger Peter Niemelä.

Han hittar frimärken genom att kolla i frimärkeskataloger och butiker, på nätet och på auktioner och han pratar med sin amerikanske vän som också samlar på frimärken som har med döva eller teckenspråk att göra. De tävlar lite med varandra.

Respekt och erkännande

Peter Niemelä har inte bara frimärken i sin samling utan också poststämplor, förstadagskuvert, mynt, böcker, telefonkort och konst. Han visar entusiastiskt omkring i sin villa. Bland annat har han mynt där ena sidan har en bild på Konstantin Tsiolkovsky, rysen/sovjeten som gjorde en rymdraket. Han var nästan döv och dog 1935.

Peter Niemelä anser att ett frimärke med döv- eller teckenspråksanknytning har en enorm betydelse för döva. Frammärken signalerar respekt och erkännande. De blir aldrig värdelösa utan kan användas under förutsättning att värdet är lika med dagens porto. Varje gång en stor dövhändelse äger rum, tycker han att döva ska försöka se till att frimärken om händelsen ska ges ut.

– Det är synd att inget frimärke verkar komma i samband med att dövundervisningen fyller 200 år i Sverige i maj, säger Peter Niemelä, som är född i Finland men nu bor med sin familj i Malmö och studerar i Köpenhamn.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

"Deafhood" – motvikt till "dövhet"

...till
**Patrik
Nordell,**

dövaktivist och landets främste deafhoodexpert. DT har ordnat en snabbkurs för er läsare som undrat men inte tagit reda på de olika begrepp som Deafhood har. Länder som Indien, med dess historia som koloni till det Brittiska imperiet kan komma att ha betydelse för döva i framtiden. Man kan se många likheter med vad som hänt döva efter den katastrofala Milanokongressen 1880.

1 Vad är deafhood?

– Det är ett mycket komplext begrepp, men jag är fräck nog att förenkla och reducera begreppet till "en summa av dövas positiva erfarenheter eller upplevelser". Ordet "dövhet" har förgiftats av oralister*, dvs. "Segrarna berättar historien". Oralisterna har berättat partiskt för oss vad dövhet är för något. Deafhood är en motvikt till begreppet deafness, dövhet som har en medicinsk syn – den kräver en diagnos. Deafhood vill ha ett erkännande istället för en diagnos. Det handlar om samhällets syn på oss. Man ställer en diagnos på oss döva istället för att se till att vi har ett samhälle med ett eget språk- och kultur som förs från generation till generation. Deafness är också mer individriktat medan deafhood ser till den kollektiva värdegrund, som döva har. Deafhood är ett holistiskt* begrepp.

2 Hur kom begreppet till?

– Det här begreppet hade funnits länge i döv världen, men ordet kom av en slump. Dr. Paddy Ladd, skrev spontant ordet deafhood i en artikel 1993. Sedan utvecklade han det och kom ut med boken "Understanding Deaf Culture: In Search of Deafhood", som kom ut 2003. Här började den bli populär först ifjol.

3 Något som är återkommande i deafhood är kolonialism. Vad menas?

– "Kolonialism" och "postkolonialism" är mycket aktuellt i den akademiska världen. Det innebär att man har en helhetssyn på vad som har hänt och vem som har inflytande på döva, dövundervisningen och hela idéhistoriken.

Skillnaden mellan 1800- och 1900-talet är dramatisk. Efter 1900-talet hade det medicinska perspektivet tagit över och döva började se ner på sig själva och teckenspråk. Kolonialismen handlar generellt om ett helt system, inklusive språk och kultur som byttes ut, kontrollerades och styrdes av en grupp som har större makt.

– Till exempel under 1850-talet fanns omkring 160 dövskolor som använde teckenspråk i undervisningen i Frankrike. Efter 1900-talet fanns inte en enda dövskola kvar som använde teckenspråk i undervisningen. Det hände ungefär likadant i både Europa och Amerika.

Det var mycket vanligt under 1800-talet att döva var med och startade upp och styrde dövskolor. Det fanns många döva rektorer, lärare och administratörer. Men efter Milano-kongressen fick de sluta eller sparkades från skolorna.

– I Paris fanns det över 100 döva som var professionella kulturarbete under 1800-talet. Det fanns inte många kvar under 1900-talet.

Teckenspråk värderades högt. I Sverige hade vi faktiskt teckenspråk som ett viktigt ämne och hade också betyg på teckenspråk. Men idag har vi inte ens teckenspråk som kärnämne och vi har heller inte haft en enda rektor som är döv i Sverige sedan 1907.

4 Varför är det viktigt med deafhood?

– Det finns många viktiga punkter, vi är en minoritetsgrupp som inte alltid fick styra över vår situation, dövundervisningen, vårt sätt att leva och så vidare. Jag tror absolut att varje minoritetsgrupp behöver ha en diskussion för att ventiler sina egna åsikter. I ett svenskt perspektiv...SDR driver sin teckenspråkskampanj...i all ära, men samhället har aldrig erkänt oss som fullkomliga individer.

Det bästa med Ladds deafhood är att olika åsikter och perspektiv på själva deafhood är varmt välkommande. Det innebär att var och en får bilda en egen uppfattning av deafhood och vi får på köpet en helhetsförståelse av oss själva och det hela systemet.

5 Hur långt har forskningen kommit på det området?

Det finns mycket kvar. Det är en ständigt pågående process. Det är svårt att svara på var vi står, när vi inte kan se in i framtiden.

*oralism – uppfattningen att talspråk är bättre för döva än teckenspråk

*holistisk – helhetssyn

*kast – en typ av hierarkiska socialgrupperingar som förekommer inom det indiska kastväsendet. Kastväsendet föreskriver sociala normer och seder, och kanske framförallt yrke.

TEXT: TOMAS
LAGERGREN

FOTO:
LOLO DANIELSSON

"Hjälp, textisen ger mig nackspärr"

Våra kroppar är inte gjorda för stillasittande kontorsarbete, sägs det. Huvudvärk, ont i nacken, ryggbesvär och musarm är vanliga följder. DT ger dig tips för hur du kan få en optimal* arbetsmiljö.

Så här kan du göra din arbetsplats bättre

Höj eller sänk ditt skrivbord så att dina armar bildar en 90-gradig vinkel när du använder ditt tangentbord. Se till att din stol lutar lite nedåt så att du inte belastar svanken i onödan. Försök variera dig lite också. Ibland

kan du höja skrivbordet och jobba på stående fot istället för att sitta. Då kan du ställa ditt ena ben på den mjuka sittdynan som stöd.

*Optimal – mest gynnsam

*Ergonomi – läran om människan i arbete; samspelet mellan människan och arbetsredskapen

Se till att motionera lite varje timme, som att gå till kopieringsrummet, matsalen eller titta in hos någon av dina kollegor. När naturen till exempel kallar är det aldrig fel. För då rör du på dig! Prova också att sträcka ut dina armar och "rulla" ditt huvud flera varv någon gång om dagen.

Får du ont i nacken av att titta på både datorskärmen och texttelefonen samtidigt? Försök placera båda apparaterna bredvid varandra. Många gör ett vanligt misstag: Att ha sin texttelefon på ett sidobord. När du behöver kolla en uppgift i din dator medan du har ett texttelefonsamtal vrider du nacken i onödan.

Flera av dagens texttelefoner är egentligen inte ergonomiskt* utformade, särskilt de som ser ut som bärbara datorer. Du tvingas luta huvudet nedåt för att titta på skärmen. Det bästa är att du har din dator- och texttelefonskärm på samma höjd som dina ögon. Då skonar du din nacke och risken är mindre att du får huvudvärk. Om du har en bärbar dator kan det vara en god idé att du skaffar dig ett extra tangentbord som kopplas till din bärbara dator. Du kan exempelvis ställa skärmen på ett stöd så att den är på samma höjd som dina ögon.

Flytta din datormus så att den står direkt utanför tangentbordet och alldeles mitt emot dig. Det vill säga musen är närmare dig än tangentbordet.

Det bästa botemedlet

mot onödiga belastningar är träning. Styrketräna, promenera, köra aerobics... All motion är bra, brukar det heta. Och unna dig massage ibland.

Om du inte har ett justerbart skrivbord och en justerbar stol, prata med din arbetsgivare om att köpa in dem. Du mår bättre på arbetsplatsen, och alla vinner på att ha friska medarbetare.

Om du inte har justerbara kontorsmöbler – tänk då på att inte sitta stilla alltför länge. Upp och rör på dig, enligt ovanstående tips.

TEXT NICLAS MARTINSSON. TECKNINGAR TOMAS LAGERGREN

Deaftubiana

Dövas Tidning har plockat fem pärlor från Youtube – alla med döv- eller teckenspråksanknytning. Skriv sökorden så kommer ni direkt till filmsnuttarna.

★ **En rolig historia** om en amerikans möte med tre tyskar på en bar. Berättaren är föredömligt enkel att förstå trots att han använder amerikanskt teckenspråk. Sökord: asl laughs german.

★ **I januari i år** deltog rapgruppen Signmark i den finska melodifestivalen. Frontfiguren är döv. Här kan ni se deras uppträdande. De var nära att vinna finalen men förlorade med endast 3,9 procentenheters marginal. Sökord: signmark semifinal 3.

★ **Den döva Hollywood**skådespelarskan Marlee Matlin gästspelar i TV-serien Desperate Housewives. Man kan undra om hennes roll ger en rättvisande bild av döva. Text på engelska finns. Sökord: marlee felicity dh.

★ **Keith Wann, en känd CODA-profil i USA**, är med i en reklam för bildtelefonförmedlingstjänsten VRS. Tänk så tokigt det kan bli... Sökord: VRS Commercial - Hurry up!

★ **Denna teckenspråkiga version** av Monty Pythons "Four Yorkshiremen" har setts av många. Och ni som inte sett den – det är dags för er att göra det! Ett mästerverk. Sökord: Four Deaf Yorkshiremen

DEAFTUBIANA-JURY:

NICLAS MARTINSSON & TOMAS LAGERGREN

Tips på klipp? Skicka till: tomas.lagergren@sdrf.se eller niclas.martinsson@sdrf.se (Märk "DEAFTUBIANA" i ämnesraden i mailet)

ANNONSER

Besök vår hemsida!
www.bildtelefoni.net

bildtelefoni.net

Telefonnummer:

Öppettider:

SIP tolk@tolk.sip.nu

Vardag kl. 07-20

Taltel 020-28 00 20

Helg/helgdag kl. 09-15

ISDN 020-28 00 10

3G 020-20 00 33

webbklient:

<http://www.tolk.sip.nu>

SOM MÅNGA AV ER VET så har Sven-Emil Karmgård på grund av bland annat studier hoppat av från SDU:s styrelse. Jag har som vice ordförande tagit över ordförandeskapet fram till förbundsstämman som hålls i Bergby Gård 24-26 april 2009.

Den nya situationen ställer högre krav på mig och de övriga inom styrelsen då Emil var en kunnig och starkt drivande kraft. Vi vill tacka Emil för allt arbete och entusiasm han lagt ner på styrelsearbetet och som ordförande inom förbundet.

VI INOM FÖRBUNDSSTYRELSEN har haft diskussioner angående ledarspalten och dess betydelse. Vi tycker att det är viktigt att ni medlemmar får veta vad vi inom styrelsen anser och tycker i olika frågor. Det har tyvärr varit dålig eller rättare sagt ingen respons på våra ledarspalter.

Sedan ett år tillbaka har vi startat upp vår blogg, vilken vi försöker uppdatera så fort vi hinner.

Förbundsstyrelsen har nu beslutat, att på obestämd tid, upphöra med ledarspalten i tidningen och

i stället använda vår blogg som en informationslänk. Vi flyttar alltså en del av styrelsemedlemmarnas kontakt från tidningen till bloggen. Vi hoppas därmed få en bättre återkoppling/feedback.

En stor fördel med bloggen är att vi direkt kan diskutera och kommentera i ett forum där alla kan ställa frågor och komma med synpunkter. Vi hoppas också att detta kommer att innebära en mer personlig kontakt samt en snabbare och mer åtkomlig tvåvägskommunikation, där vi alla inom SDU kan framföra våra tankar och åsikter. Ta kontakt – vi är till för er medlemmar!

Denna ledarspalt är den sista som skrivs av oss i Dövas Tidning. Vi behåller givetvis våra 1-3 sidor (beroende på material) i tidningen för viktig information om vår verksamhet.

Så håll koll på vår BLOGG! www.s-d-u.se/blogg

HENRIK SUNDQVIST

**Sveriges Dövas
Ungdomsförbund (SDU)**

Adress:
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm

Fax:
08-442 14 97

Texttel. adm:
08-442 14 95

Hemsida:
www.s-d-u.se

E-post:
sdu@sdrf.se

**Ordförande:
Henrik Sundqvist**

E-post:
henrik.sundqvist@sdrf.se

SMS/3G:
0735-307 207

Kunskap och vänner för livet

NI HAR SÄKERT hört talas om Frontrunners, men vad är det för något egentligen? Jo, Frontrunners är ett internationellt ledarskapsprogram för döva ungdomar i åldern 18-30 och hålls i Castbergsgård folkhögskola, en dansk motsvarighet till vår Västanviks folkhögskola. Den fjärde gången som kursen hölls var jag med i programmet! I Frontrunners 4 är vi 15 ungdomar och vi har 13 nationaliteter totalt; Sverige, Danmark, Holland, Belgien, Frankrike, Österrike, Schweiz, Spanien, Italien, Albanien, USA, Ghana och Mongoliet. Frontrunners har haft deltagare från alla världsdelar i världen. Rätt så häftigt eller hur?

SJÄLVA ORDET Frontrunners betyder "fram-löpare" på engelska och syftet är att vi ska kunna ta i saker och leda projekt i våra egna eller i andra länder. Verktygen får vi genom föreläsningar och grupparbeten. Våra föreläsare kommer också från olika länder i världen, till exempel Colin Allen från Australien, styrelsemedlem i WFD*. Han pratade om deras arbete med FN-konventionen för mänskliga rättigheter för funktionshindrade och hur vi ska kunna använda konventionen i våra länder. Colin Allen pratade också om döva människor i u-länderna, deras livssituation och hur vi ska kunna påverka och stödja deras arbete. En annan intressant person som kom var Dirksen Bauman från USA som pratade om Audism. Han är en av

de lärare på Gallaudet som ligger bakom filmen Audism Unveiled. Hans föreläsning fick oss att tänka efter och diskutera hur situationen med Audism ser ut i våra länder. Vi fick också titta på en DVD från England, där Paddy Ladd pratade om Deafhood, ett relativt nytt begrepp i dövvärlden. Han beskrev vad det betyder och vilka värderingar Deafhood har.

VI HAR OCKSÅ gjort mycket skojiga saker, till exempel campade vi i början av kursen och paddlade kanoter där många föll i vattnet. En dag vi delades vi in i tre grupper och gjorde varsin kortfilm där vi skulle ha något med döva att göra. Dagen var jätterolig. Den absoluta höjdpunkten var nog vår Frontrunners fest där det kom ca 400 personer från olika länder och vi samlade in ca 18.000 kronor till WFDYS*, den högsta summa någonsin.

En stor fördel med Frontrunners är att man får ett gyllene tillfälle att diskutera med andra från andra länder om hur de jobbar och vilka erfarenheter de har och vi får också diskutera med föreläsarna som kommer, på det viset så får vi veta mycket mer. Och så får man vänner för livet i flera olika länder efter kursen!

ÄR NI NYFIKNA och vill veta mer? Surfa då in på www.frontrunners.dk där finns all information om kursen. Och surfa gärna in på www.fr4.frontrunners.dk där vår kurs har sin hemsida! Där ger vi veckorapporter över vad vi har gjort och vad vi har lärt oss på internationellt teckenspråk.

Så om ni frågar mig så tycker jag absolut att ni ska söka till Frontrunners 5!

Till sist så är vårt motto "om du följer andras fotspår så blir du aldrig först"

JENNY NILSSON

*WFD = World Federation of the Deaf

*WFDYS = World Federation of the Deaf Youth Section

Har du något att tipsa om? Kontakta redaktionen, adresser finns på sidan 2.

Frågor och svar kring det nya Intranätet

• Varför ska vi ha ett nytt Intranät?

– Av flera skäl. I FC finns bara möjlighet för ett begränsat antal samtidigt uppkopplade – och för att öka det antalet så måste man köpa fler licenser, vilket medför ökade kostnader.

– I Intranät är det ingen begränsning i hur många som kan vara uppkopplade samtidigt. Dessutom finns möjligheten att göra inlägg på teckenspråk i Intranät. Det är ett starkt skäl till att vi byter.

– Medlemsadministratörerna i dövföreningarna får tillgång till medlemsregistret i den egna föreningen och kan hantera medlemsärenden. Föreningarna kan lägga in sina egna kalendarium.

– Att hantera Intranätet tar mindre tid i anspråk än FC. Det blir en bättre kontroll, eftersom det enbart är de medlemmar som betalt medlemsavgiften som får tillgång till Intranät.

• Ersätter intranät hela First Class?

– Nej intranät ersätter inte hela First Class. Intranät har ingen mailfunktion, så något mailkonto finns inte i Intranät. Medlemmar kan ha kvar sdrf.se som mailadress så länge FC finns kvar.

• När försvinner FirstClass? Hur länge kan jag använda min FC-adress?

– Det finns ingen utsatt tid men räkna med ett år ungefär. Vi kommer att undersöka om någon annan leverantör kan överta SDR FC. Vi meddelar så fort vi vet mer om vad som händer. Det går bra att behålla sdrf.se-adressen så länge SDR FC finns kvar.

• Vilken mailadress kommer jag att få sen?

– I SDRs intranät finns ingen mailbox. Medlemmar måste själva skaffa sig ett nytt mailkonto. Det kan man skaffa t ex

hos sin bredbandsoperatör eller Googles Gmail, eller ett annat gratiskonto, t ex Hotmail.

• Vad händer med allt jag har i min MailBox i First-Class?

– Så länge SDR FC finns kvar, så finns allt det man har i sin mailbox kvar där. Man kan fortsätta att ha kvar sin mailadress så länge FC finns kvar. Om man skaffar sig ett nytt mailkonto kan man skicka alla mail direkt till det nya kontot.

– När SDR FC läggs ner så småningom (kanske om ett år) så måste alla medlemmar ha ett nytt mailkonto, dvs en ny mailadress.

• Vad händer med Fråga SDR och information från förbundet?

Information från SDR kommer från och med nu att läggas in i SDR Intranät och inte i FC.

Den som vill ställa frågor till SDR får göra det i Intranät, och då kan man göra det på teckenspråk.

• Får medlemmar adressen namn@sdr.org?

Nej, det är bara SDRs anställda som kommer att få adressen sdr.org.

• Hur kommer jag in på det nya intranätet?

Man loggar in med de inloggningsuppgifter som finns med i brevet som skickas ut med medlemskortet. Det är alltså när man betalt sin medlemsavgift som man får inloggningsuppgifter.

• Kostar Intranät något?

Nej det kostar inget – det är en medlemsförmån.

Hallå där...

...Stig Kjellberg,
IT-ansvarig hos SDR

**Intranät – ett slutet nätverk för datorer. Det är tänkt att intranät ska vara en kanal mellan personer inom den egna organisationen.*

**FC – FirstClass*

Till minne av Gum Anders Andersson

Den 1 april är det ett år sedan Gum Anders Andersson gick bort.

Dalarnas Dövas Förening – DDF – vill hedra hans minne genom att låta kampen för teckenspråket gå vidare i hans anda.

Därför vill vi påminna om ett bidrag till hans fond – Gum Anders minne.

DDF vill hylla minnet av Gum Anders, som i mer än 30 år valde att viga sitt liv åt dövrörelsen. Mycket återstår att göra, särskilt vad gäller hans hjärtefråga – internationellt bistånd. Han ville att världens döva barn och ungdomar skulle få en bättre livskvalitet, dövskoleundervisning och undervisning på teckenspråk.

Bidraget lämnas till: Gum Anders minne

Dalarnas dövas förening – plusgiro: 17 16 75 - 2

Tack för ditt bidrag!

Dalarnas Dövas Förening

Pär Aaron Borgs fantastiska äventyr – en fantastisk teaterupplevelse

Det blev storsuccé vid premiären av Tyst Teaters uppsättning Pär Aron Borgs fantastiska äventyr. Teaterpjäsen är en hyllning till Pär Aron Borg och 200-års jubileet av Manillaskolan, grundad 1809.

Pusterviksteatern var fullsatt av 220 teaterintresserade personer. Vi får följa Pär Aron Borg, hans fru och 11 elever (gestaltade av två skådespelare) på sin långa vandring 63 mil runt Mälaren 1811. Skådespelarna var klädda i fina och intressanta klädesplagg från 1800-talet, utlånade av Riksteatern.

En historisk teater. Pär Aron startade en lång vandring den 11 juni 1811 och kom tillbaka till Stockholm i augusti, två månader senare. Deras resa fylldes av vandring, båtfärd och hästskjuts de 63 mil. På sin resa upplevde de bland annat Uppsala Universitet och följde obduktionen av en död människa där man inför publik lyfte ut kroppens organ. Många studenter kräktes. De fick se tavlor över Stockholms blodbad där kungen beordrade slakt av hundratals människor som blev liggande på stadens gator i tre dagar, med en ohygglig stank som följde.

Pär Aron bar en axelväska, som såg ut som en postväska med papper, handlingar och pengar i. På denna gamla väska syntes inte en skräma, Pär Aron hanterade den tydligt varsamt i 200 år.

På Manillaskolan träffades döva barn och samspråkade på ett äldre teckenspråk som fortfarande finns bevarat, särskilt i Norrland. T.ex. björn (hand på axeln rörs runt), skratta (båda händer på bröstet rörs skrattande) och apa (båda händer lutar i kors vid handledarna "vinkande"). Det sågs på Dövas dag i Piteå i höstas. En rolig upplevelse att döva i Norrland bevarar det 200 år gamla teckenspråket.

BJÖRN

Till minne av Roy Svedberg

Roy Svedberg föddes i Trollhättan 8 november 1924. Han avled 84 år gammal den 30 januari 2009. Roy gick på dövskola i Vänersborg och han utmärkte sig som en stor idrottsman i boxning under 40-, 50- och början av 60-talet.

Roy har erövrat flera sm-medaljer under sin långa idrottskarriär. Han var känd som en snabbfotad boxare i Europa. Under 50-talet flyttade han till Göteborg och fick en plats i promotorn Almqvists stall. Champion Ingemar Ingo Johansson sparrade med Roy.

Roy slutade sitt liv med en oförglömlig begravningssceremoni den 3 mars i Paster Nosterkyrkan, "dövkyrkan".

Ett trettiotal idrottsvänner hedrade honom på hans begravning. Roys syster Karin med familj, brorsbarn samt en äldre tungviktare, Ebbe Strid, boxare under 40- och 50-talet, fanns bland deltagarna.

Gudstjänsten var på teckenspråk och tal, en vacker stämning, full av ro. Efter ceremonin bjöds på smörgås och kaffe.

Sivert Engdahl, Leif Sträng och Birgit Nordström berättade minnen av Roy och hans idrottsbana. Stort och varmt tack till fd dövprästen Lennart Gustafsson, diakonissa Gun Bothén och alla vänner i dessa svåra tider.

BJÖRN ÅNGQUIST

Regnbågen får ny ordförande

Johan Lindmark.

■ 40-åriga trebarnsfadern Johan Lindmark valdes till ny ordförande för Regnbågen, en RFSL*-förening för teckenspråkiga homo-, bisexuella och transpersoner (HBT). Den nye ledaren har som ambition att fortsätta arbeta för ökad förståelse om HBT både på och utanför teckenspråksarenorna, till exempel dövföreningar. Och även att varje individ ska kunna vara sig själv i alla sammanhang. Till vardags arbetar Johan Lindmark som specialpedagog vid riksgymnasiet för döva och hörselskadade i Örebro.

NICLAS MARTINSSON

*RFSL – Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter.

ANNONS

Söker du jobb?

Iris Hadar erbjuder förberedande och yrkesinriktade utbildningar som leder till arbete. Besök vår hemsida nu!

www.iris.se/dov

Har du något att tipsa om? Kontakta redaktionen, adresser finns på sidan 2.

Diplom delades ut för långvarigt medlemskap.

Paula Larsson, ordförande i Borås DF och Lars-Åke Wikström, ordförande SDR.

Gåvor, diplomregn och teckenspråksshow när Borås DF firade 100-årsjubiléum

Lördagen den 7 februari, firade Borås Dövas Förening sitt 100-årsjubiléum på Grand Hotell i Borås.

Efter en välkomstdrink började uppvaktningen, och föreningens ordförande, Paula Larsson, fick ta emot många fina gåvor från andra dövföreningar i landet.

Bland dem som uppvaktade fanns förbundsordförande Lars-Åke Wikström, SDR, samt Pelle Höög, vice ordförande i Borås kommunfullmäktige. Åsa Gustavsson gratulerade med en söt hjärtgubbe, med armar och händer, som är bra att ha när man ska teckna till barn.

En medlem gav en storslagen penninggåva till föreningen, vilket blev en fin överraskning, och teckenspråkstolkarna gratulerade "Världens bästa Dövförening".

Efter en utsökt supé blev det diplomutdelning. Gunnel Parkhagen och Britt Thörner fick diplom och blommor för 60-årigt medlemskap och Gunnar Thörner och Per-Olof Carlson för 50-årigt medlemskap. Diplom för 40-, 35-, 30- och 25-årigt medlemskap delades också ut.

Efter supén visade de duktiga eleverna från Bäckängsgymnasiet en fantastisk teckenspråksshow, där spelglädjen var enorm. Vi var verkligen imponerade!

Speciellt minns vi grabben som sjöng "Underbara tjejer", och var klädd i en rosa kort-kort klänning. Dansa kunde han verkligen! Varje år har Bäckängsgymnasiet sin Teckenspråksshow, och läraren Lena Thorander berättade att det alltid är eleverna själva som väljer sina teman.

Roligt var också att träffa medlemmar som flyttat från Borås.

Var och en fick en jubiléumsbok, skriven av undertecknad, Berit Forsberg. Den ger glimtar över föreningens verksamhet under 100 år och har kommit till genom intervjuer med medlemmar och deras barn. Borås Stads Tryckeri har också bidragit.

Lars-Åke Wikström talade om utvecklingen inom dövmrådet. Och den är ju faktiskt rent fantastisk!

Två svenska flaggor, en på vardera sida om fotografiet på "Borås Döfstums-Förenings" grundare, gravören Frey Enoc Dahlberg, fanns på ett bord på scenen, tillsammans med levande ljus, och en blomma. Alla kände vi att Frey var med oss denna betydelsefulla dag och att han var lika nöjd som vi med denna fantastiska kväll.

TEXT: BERIT FORSBERG FOTO: LENNART ZETTERSTRÖM.

Ett fotografi på föreningens grundare, Frey Enoc Dahlberg, fanns med på scenen.

Årsmöte i Borås Dövas Förening

■ En vecka efter att föreningen fyllt 100 år, hölls årsmötet i föreningslokalen på Åsboholmogatan 21 i Borås.

Paula Larsson omvaldes till ordförande, och som kassör har Roland Califf ett år kvar. Sekreteraren Claes Bengtsson och ledamöterna Christer Larsson och Dan-Åke Söderström blev omvalda i 2 år till och Anders Rydbäck har ett år kvar som ledamot. Vi är också glada att hälsa Göran Alfredsson välkommen som medlem i föreningen.

Efter en god lunch visade gode vännen och f.d. teckenspråkstolken Lennart Zetterström, bilder från 100-årsjubiléet, vilket var mycket uppskattat.

BERIT FORSBERG

Visst finns vi (alla) kvar om tio år!

DEBATT

"Finns vi kvar om 10 år?" Det var Sven-Emil Karmgård, ordförande i Sveriges Dövas

Ungdomsförbund (SDU), som ställde en rå och rak fråga i DT:s julnummer förra året. Han hade inte själv tagit ställning ännu men tyckte ändå att det kunde vara dags att på allvar börja fundera på vad en sammanslagning av SDU och Unga Hörselskadade, UH, skulle kunna innebära; "bara ni kan svara."

Det var en inbjudan till debatt och jag hoppas att Karmgård kan ursäkta att en senior, medlem i SDR sedan drygt trettio år tillbaka, vill nappa på den utslängda kroken.

För mig skulle det då handla om två frågor: Varför behöver vi särskilda ungdomsförbund över huvud taget? Och vad händer om vi vidgar Karmgårds fråga om ett eventuellt samgående till att också gälla moderförbunden, huvudorganisationerna?

Själv har jag aldrig tvivlat på nyttan och behovet av egna mötesplatser för yngre medlemmar. Om detta skrev jag en gång i (dåvarande) Hörselfrämjandets tidskrift Auris (1987:3): "Ett förbund, som inte tillhandahåller ett naturligt offentligt forum för sina yngre medlemmars åsikter, riskerar att stagnera. I ett sådant forum ska saker kunna krävas, som partiet eller organisationen (ännu) inte helhjärtat kan ställa sig bakom. Där ska nya idéer kunna föras fram och gamla ståndpunkter ifrågasättas. Där ska utrymme finnas för tankar om en framtid bortom dagens nödvungna begränsningar."

Ungdomens uppdrag i föreningslivet är alltså, nu som alltid, att vara uppkäftig och ifrågasättande.

Men även om man är överens om det kvarstår frågan om – och i så fall när – det kan vara läge för ett samgående med andra. Och tar man den frågan på allvar, då blir det som jag ser det svårt att inte ställa samma fråga om huvudorganisationerna på vårt område, alltså de som i dag heter SDR, HRF och VIS. Då kan det kanske också vara bra med en liten titt i bakspiegeln för att se efter hur det gick till när de här tre förbunden kom till, vilka behov och motiv som fanns vid bildandet.

SDR är äldst

Sveriges Dövas Riksförbund leder sitt ursprung tillbaka till en förening, som bildades redan 1868. Fem år tidigare, 1863, hade en ung döv lärare vid Tysta skolan i Stockholm gjort en studieresa till Tyskland. Han

hette Frithiof Carlborn. I Berlin hade han sett hur döva arbetade i en egen förening, som funnits sedan 1848. När Carlborn kom

hem tog han kontakt med rektorn på Manilla, som då hette Ossian Edmund Borg, son till Manillas grundare Pär Aron Borg. De blev snart överens om att det kunde vara dags att bilda en förening för döva även i Sverige. Så skedde också vid ett möte på Manilla den 3 maj 1868.

Föreningen, som fick namnet "Döfstumme-Föreningen i Stockholm", är Sveriges första handikappförening över huvud taget. I de stadgar som antogs tre år senare står att styrelsen ska bestå av ordförande och tio ledamöter, "af hvilka 4 bör vara fruntimmer". Även om rättvisan inte var hundra procentig är det ett märkligt stadgande för sin tid.

Dokumentet ger besked om vad som då kändes viktigt och angeläget att ta itu med. Sjukhjälp och begravningskassa var viktiga frågor.

Behovet av ett eget föreningsliv för döva fanns förstås även utanför Stockholm och 1922 bildades Svenska döfstumförbundet som rikstäckande organisation för landets döva. Ordet döfstum släpptes inte förrän 1950 men sedan dess heter vårt förbund som bekant Sveriges Dövas Riksförbund.

Ett förbund för "lomhörda"

Initiativet till den organisation, som i dag heter Hörselskadades Riksförbund (HRF), togs hösten 1920 av en socialpolitiskt engagerad kvinna, som själv hörde dåligt och hette Gerda Meyerson. Hon skrev då en artikel i Svenska Dagbladet där hon efterlyste reformer för de "lomhörda" – i dag säger vi hellre hörselskadade eller partiellt hörselskadade.

Det var främst barnen Meyerson tänkte på. För de döva barnen, skrev hon, finns en undervisning ordnad på olika håll i landet men för de lomhörda barnen finns just ingenting. I den vanliga skolan har ingen tid med dem, de missuppfattas som lata eller obegåvade och blir ofta mobbade av både elever och lärare.

Men Gerda Meyerson såg också de behov som fanns för vuxna lomhörda. Hon ville ha en förening, som kunde arbeta för deras intressen och rättigheter. En förening med detta syfte kunde bildas redan året därpå, den 23 februari 1921, vid ett möte i Läkarsällskapets lokaler i Stockholm.

Visst finns ... Forts.från föreg. sida

Den fick efter dansk förebild namnet Svenska Föreningen för Dövas Vål.

När andra världskriget bröt ut 1939 fanns lokalavdelningar i Uppsala, Sundsvall, Västerås, Göteborg, Falun, Gävle, Sollefteå och Östersund.

Kommunikationsfrågan var aktuell då som nu, som den alltid varit i dövas och hörselskadades historia. I "Dövas Vål" satsade man redan från början mycket medvetet på avläsning eller "labiologi", som det hette på den tiden. Kurserna var mycket populära.

Föreningsnamnet "Dövas Vål" började efter hand upplevas som föråldrat och otidsenligt och 1947 bytte man till Hörselfrämjandets Riksförbund (HfR) och så hette det till 1989, då man ändrade till det som ännu gäller, Hörselskadades Riksförbund (HRF).

Vuxendöva – den tredje frågan

Med SDR och HRF hade två grupper av hörselhandikappade fått sin organisationsfråga löst. En grupp stod fortfarande utanför – de vuxendöva, organisatoriskt hemlösa och med många olösta problem även i övrigt. Man visste att de fanns men inte vad man skulle göra med dem. Hur kunde man hjälpa människor som förlorat sin hörsel sent i livet, döva som vuxit upp som hörande och aldrig haft någon anledning att fundera på teckenspråk, människor som mer eller mindre plötsligt stod utan möjlighet att kommunicera med såväl hörande som andra döva.

Det var helt uppenbart två frågor: en om kommunikation och en om organisationstillhörighet. Den första frågan, den för många vuxendöva mest akuta, fick sin lösning när ett växande flertal vuxendöva fann att det som passade dem själva och deras närstående bäst var det som i dag kallas TSS, Tecken som stöd (för avläsningen). De kunde då, liksom deras anhöriga och vänner, fortsätta att tala som de alltid gjort, med den vanliga svenskans grammatik och språkregler, och samtidigt använda tecken ur teckenspråket för att göra avläsningen lättare.

Organisatoriskt tycktes frågan ha fått sin lösning när HRF (som då ännu hette Hörselfrämjandet) vid sin kongress 1980 kunde hälsa de vuxendöva välkomna som egen sektion i riksförbundet. Tolv framgångsrika år följde tills HRF vid en kongress i Sollentuna 1992 beslöt att sektionen skulle läggas ner. Sektionens ordförande Birgitta Magnusson hade varnat för följderna och tre år senare, vid ett möte i Skåne, bildades riksföreningen Vuxendöva i Sverige, VIS.

Dagsläget

Och där är vi alltså nu med tre rikstäckande förbund med en mycket olikartad tillkomsthistoria men likvärdiga i den meningen att de alla tre numera är fullt

erkända som statsbidragsberättigade handikapporganisationer, var och en med sitt ansvarsområde. Bara två av dem, SDR och HRF, har särskilda ungdomsförbund och Sven-Emil Karmgård ställer frågan om ett samgående, en sammanslagning, av SDU och UH (Unga Hörselskadade), är något som bör övervägas.

Själv är jag tveksam. Jag tror att nackdelarna eller riskerna kan visa sig vara större än fördelarna. Och min tveksamhet växer till övertygelse om man låter frågan om ett eventuellt samgående gälla de tre huvudorganisationerna, alltså SDR, HRF och VIS.

Jag tror tvärtom att det ligger en styrka i att de tre förbunden har så olika erfarenheter och därmed också olika kunskaper. En del frågor, som en gång var viktiga, till exempel egen sjukhjälp och begravningskassa, har i dag fått bättre lösningar och kan strykas från uppdragslistan. Andra står kvar med bevarad eller förstärkt aktualitet. Att värna teckenspråket är i dag lika viktigt som någonsin – inte bara för SDR:s medlemmar utan för oss alla, för samhället, för "kulturen" i mycket vid mening. Och inget förbund kan föra den kampen med större auktoritet och trovärdighet än SDR.

HRF och VIS behövs också enligt mitt sätt att se på saken. Att vara född döv och uppvuxen med teckenspråk är något annat än att förlora sin hörsel i vuxen ålder. Det är också en avgörande skillnad mellan att höra dåligt och att, som vuxendöv, inte höra något alls.

En för alla – alla för en!

Det får mig att tro, att alla tre förbunden behövs – under all den tid vi i dag kan överblicka. Var för sig och ännu mer tillsammans representerar de ett fantastiskt kapital av erfarenheter och kunskaper. Det betyder att vi alla har mycket att vinna på ett nära samarbete. "Ordförandekonferensen", som ibland samlar förbundsordförandena till gemensamma möten, har också ett starkt symboliskt värde.

Det gör intryck – på myndigheter och allmänhet – när tre förbund med olika uppdrag och ansvarsområden ändå kommer till samma slutsats i gemensamma frågor och kan ställa samma krav. Tre röster kan ibland höras bättre än en.

Ett nära samarbete i vissa frågor hindrar inte på något sätt förbunden från att samtidigt föra kampen för sina egna "hjärtefrågor", de frågor som känns mest angelägna för deras medlemmar.

I sådana frågor kan vi då fortsätta att vara åtskilda som handens fingrar men i allt som förenar oss enade som den knutna handen.

Så visst kommer vi alla att finnas kvar om tio år. Solidariska och mer beslutsamma än någonsin.

BO ANDERSSON

MANILLASKOLAN FIRAR 200 ÅR

Hjärtligt välkommen till Manillaskolans

ÖPPET HUS

lördag den 30 maj 2009

kl 10.30 - 13.30

"Hemvändardag" för alla f d elever, personal och andra som känner tillhörighet till vår anrika skola.

Kom och titta på vackra Manillaskolan!

Grundad av Per Aron Borg 1809.

Se elevernas utställning om Manillas
200-åriga historia.

Träffa gamla bekanta och ta en fika på
vårt Fritidshem eller ta med egen picknick
och sitt utomhus i vårsolen.

*OBS! Vårt Öppet Hus sammanfaller med Stockholm Maraton varför
det ej är möjligt att ta sig till Manilla med egen bil. Vi rekommende-
rar Er att kontakta Storstockholms lokaltrafik, tel. 08-600 1000, text-
telefon 08-555 92 595 eller www.sl.se för upplysningar. Eller ring oss!*

Lyssna på Göran Skytte

Författaren Göran

Skytte kommer kl

12.00 och berättar

om sin mormors far

Carl Julius Dallmer. Han var döv och
elev på Manillaskolan.

Seminariekostnad 50 kr. (Betalas kontant
på plats). Du har även möjlighet att köpa

Görans signerade bok

"Brev från tystnaden".

Gärna föranmälan till Marie Köpsén Manillaskolan: tel, 010-473 63 58, mail marie.kopsen@spsm.se

8.30-8.40	Robert Ekstrand, <i>rektor Manillaskolan</i>	Inledning
8.40-9.40	Greger Bååth, <i>generaldirektör Specialpedagogiska skolmyndigheten</i> Lars-Åke Wikström, <i>förbundsordf. Sveriges Dövas Riksförbund</i> Jan-Peter Strömgren, <i>förbundsordf. Hörselskadades Riksförbund</i> Ann-Charlotte Gyllenram, <i>ordf. Barnplantorna</i>	Specialskolans betydelse förr, nu och i framtiden
9.40-10.10	Ola Hendar, <i>Specialpedagogiska skolmyndigheten</i>	Måluppfyllelse för döva och hörselskadade i skolan
10.10-10.35	KAFFE	
10.35-11.25	Kristina Svartholm, <i>prof. Svenska som andraspråk för döva</i>	Tvåspråkighet och måluppfyllelse ur ett historiskt perspektiv
11.25-12.05	Björn Lyxell, <i>prof. Psykologi med inriktning mot perception och kognition</i>	Perceptuella och kognitiva konsekvenser av hörselnedsättning
12.05-12.30	Mats Ulfendahl, <i>prof. Experimentell audiologi och otologi</i>	Framtidens hörselteknik
12.30-13.30	LUNCH	
13.30-14.40	Dr Paddy Ladd, <i>University of Bristol, Storbritannien</i>	Deafhood and Pedagogies
14.40-15.10	KAFFE	
15.10-15.40	Pedagog, förälder, elev	Reflektioner efter 10 års skolgång
15.40-16.30	PANELDEBATT med dagens föreläsare	Framtidens skolgång för döva och hörselskadade
16.30-16.45	Robert Ekstrand, <i>rektor Manillaskolan</i>	Avslutning

Pris 1000 kr inkl. lunch och kaffe

Konferensspråk: svenskt teckenspråk, svenska och engelska
Teckenspråkstolk och teleslinga finns.

Anmäl **senast 30 april 2009** till Marie Köpsén Manillaskolan, Box 27816, 115 93 Stockholm
Alternativt ring eller maila: tel 010-473 63 58, marie.kopsen@spsm.se

Utan historia, ingen framtid

Välkommen till den 7:e internationella konferensen om dövhistoria

Plats: Näringslivets Hus i Stockholm. Tid: 4-8 augusti 2009

Vi har nöjet att inbjuda er att delta i den 7:e Internationella konferensen om dövhistoria i Stockholm den 4-8 augusti 2009 som det Svenska Döv historiska Sällskapet (SDHS) står som värd för.

Temat är "Utan historia, ingen framtid". Vi brukar vara med i olika internationella sammanhang och därför är vi mycket glada över att kunna hålla konferensen just i det vackra Stockholm.

Det är en ära för Sveriges Dövhistoriska Sällskap att stå som värd för denna stora konferens. Det är också en chans för många döva i Sverige, som inte behöver åka långt för att vara med i ett spännande sammanhang.

Dövundervisningen firar 200-årsjubileum i år och det vill vi också uppmärksamma med konferensen.

Konferensen hålls i Näringslivets Hus, i hjärtat av Stockholm, med plats för 250 personer.

Under tre dagar lyssnar vi på många spännande föreläsare från 15 länder. Tolkar är ordnade.

Vi bjuder på välkomstbuffé i Stadshuset första dagen, fina utflykter, en Tyst Teater-föreställning, och en avslutande galamiddag på Vasamuseet på lördagskvällen.

Gå in i www.sdhs.se/dhi2009 för mera information på svenska! Den kommer att uppdateras med ett fastställt program under våren.

Missa inte detta stora och spännande evenemang! SDHS ser fram emot att träffa er i augusti 2009.

Sverige – ett framtida Indien i miniformat?

**Mantra – ett mantra är något som man koncentrerar tankeverksamheten på under meditation. Syftet är att stilla sinnet genom att låta det arbeta med en enda sak.*

Kanotmannen paddlade med sina starka armar in i en smal kanal från det öppna vattnet. Vi var i Backwaterområdet, ett stort nätverk med vattenvägar i den södra indiska delstaten, Kerala. Där fångas fisk i nät, odlas ris och tas ner kokosnötter från de höga vajande palmerna. Den smala muskulösa mannen fortsatte outröttligt med åran tills vi parkerade vid ena sidan av kanalen. "Kom upp", sade han.

Strax innan vi nådde målet, passerade vi ett otal gäss. Allt eftersom vi närmade oss dem, hoppade de i vattnet. En av dem gjorde dock inte det. Den låg död på marken. Jag hoppade över den. Upptäckten gjorde mig skrädd.

Nu var vi framme. Det var sitt hem mannen ville visa. Huset var simpelt och bestod av ett litet allrum som rymde en familj på fyra personer. Mannen pekade på ett palmträd och frågade om jag ville ha en kokosnöt. Jag nickade. Han tog ner en med hjälp av ett långt greppverktyg. Sedan skar han bort nöten topp och gjorde håll. Jag, som vant mig vid att dricka kokosmjölk med sugrör, fick träiga nötbiter i munnen när jag drack det utan sugrör.

Mannen frågade om jag ville ha kokoskött. Jag tackade ja. Han tog fram en kniv, fick itu nöten i två delar och gjorde köttbitar åt mig med sina, i mina ögon, ovärdade händer. Det annars så vitt lysande köttet var gråfärgat av den smutsiga kniven. Jag var återigen skraj. Innerst inne vågade jag inte äta. Jag kände att jag satt övergiven på landet mitt i Backwater. Att såra honom var det sista jag ville göra. Så jag käkade lite motvilligt.

"Försök att inte vara rädd" var nog det vanligaste mantrat* jag intalade mig själv när jag var i Indien.

Jag färdades i en sliten buss. Föraren satte en ära i att vara punktlig. Hastigheten var vansinnigt hög. Omkörningarna var många. Jag stod längst bak i bussen vid bakluckan. Den var lite lös. En film spelades i mitt huvud: Tänk om den plötsligt öppnades och jag kastades bakåt.

I miljonstaden Bombay tvekade jag om jag skulle ta pendeltåget in till de södra delarna. Tidigare hade ju terrorister sprängt pendeltåg. Till sist valde jag ändå att åka. Hur stor var risken att just jag skulle drabbas av bomberna? Ett otal indier reste ju med de där fängelselika pendeltågen varje dag. Det var galler för alla fönster. Vagnen hade inga dörrar. Några indier stod på själva utgångskanten. Jag kunde se hur högt vi åkte. Då bultade mitt hjärta. Jag undrade om jag skulle bli nerknuffad i något av slumområden med högar av sopsäckar.

Jag är fortfarande invaggad i den svenska tryggheten. Indien gjorde dock mig mindre rädd för det som är annorlunda och farligt.

Okunskapen sägs vara vår största fiende, oron inte alltid vara befogad och rädslan ibland vara onödig. Vad skulle hända om vi svenskar bestämde oss att bli lite modigare, tolerantare och mer vidsynta? Då kanske färre blivande fegisar skulle födas och vi skulle se mindre av audismen och rasismen. Och mycket annat.

När kommer ett Indien i miniformat till Sverige? Med säkerhetsbältet på, ska det väl förstås tilläggas.

Eller?

N. M.

NICLAS MARTINSSON

"Då kanske färre blivande fegisar skulle födas och vi skulle se mindre av audismen och rasismen."

FOTO: NICLAS MARTINSSON

VT8882

Bildtelefoni när den är som bäst

Med Visiontechs bildtelefon VT8882 kan du lika enkelt som med en vanlig telefon nå dina nära och kära med bild, ljud och text* var de än befinner sig i världen. Ingen samtalstaxa tillkommer.

Allt i ett lösning som **inte** kräver en dator. Allt du behöver ha är bredbandsuppkoppling, elektricitet och en VT8882.

Total kommunikationslösning för döva och hörselskadade.

- Bra ljud och bildkvalitet
- *Textmeddelanden till andra VT8882 användare
- Uttag för varseblivning
- Godkänd av HI

Vill du veta mer om hur du ansöker om en VT8882 som ett hjälpmedel gå in på vår hemsida:

www.vt8882.se

Amiralsgatan 20 | 211 55 Malmö | Taltel : 040-661 41 80 | Fax : 040-661 41 88
Mobil/sms/3G : 0701 44 33 77 | E-mail : mail@visiontech.se

Festligt firande av det teckenspråkiga projekt som bedrivits i Jakobsbergs församling/Stockholm mellan februari 2007 fram till maj 2009 (dagen taltolkas).

Välkommen till Mariakyrkan (Vasaväg 25 Jakobsberg), 16 maj 2009
"Det händer med händer"

Kl. 11 Öppnar vi dörrarna, välkomstdryck, poesi med Juli af Klintberg.
Utställning, aktiviteter: tröjtryck, sagostund, poesi bl a servering
kl. 13.15-14.00 Presentation i bild och ord av projektet.

Kl. 15.00 FAMILJEMÄSSA

Medverkande: Biskop Caroline Krook, kyrkoherde Krister Kappel, projektgruppen: Irina Kankkonen, Helené Brolund, Gunnel Kjellermo dessutom Eva Ozolins och alla ideella krafter.

Kl. 16.30 Buffé serveras (vuxen 100:-, barn 3-12 år 30:- ska anmälas senast 30/4 till Irina Kankkonen, svenskakyrkan.se el sms/3G 073-5131492. Pengar sätts in på Pg 100524-8 märkt med 3200.6720.020. töp + namn)

Kl. 17.00 Clownen Eva kommer på besök!

7 8 0 2 2 8 7 0 0

*Det är vi
som trycker
Dövas Tidning!*

HEDEMORA TRYCK AB

Vi kan

Trycksaker!

- från idé till färdig trycksak

Vi hjälper även till med

- **dataskurna dekaler • färgutskrifter i A4- och A3-format**

HEDEMORA TRYCK AB

Verkstadsgatan 29

776 35 Hedemora

Tel 0225-144 77

www.hedemoratrick.se